

KYMI-YHTYMÄ

HENKILÖKUNNAN
JULKAISU

SISÄLTÖ:

Hottinkosken perkaus käynnissä	1
Selkäsairaudet — uusi kansantauti	6
Pitkäaikaisesti palvelleita	8
Merkkipäiviä	10
Mitalimies	12
Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruus-	
kilpailut	12
Hiihtoharrastuskilpailu	13
Manan majoille	14
Kymenlaakson viesti	14
Kuusankosken yhteiskoulun koulutalon vih-	
kiäisjuhla	15
Kymintehtaan Sekakuoro Kaiku 50-vuotias	16
Helsingin Kamariorkesterin yhtiöläiskon-	
sertti	17

HÖGFORSIN TEHDAS

Harjannostajaiset Salossa	18
Vierailulla Högforsin Teknillisessä Kerhossa	20
Torstai-kerho	22
50-vuotiaita	24
Salon urheilukuulumisia	24

HALLAN TEHTAAT

Yhtymämme hiihtomestaruuskilpailut	25
Työasusteiden esittely	28
Merkkipäiviä	29
Kutomakurssit	29

KISSAKOSKEN TEHDAS

50-vuotias	29
------------------	----

JUANTEHDAS

Ensiapukurssit	30
50-vuotias	30
Talvinen vieraamme	31
Hiihtoharrastuskilpailut	31

METSÄOSASTO

Merkkipäiviä	32
Toimituksen tuoilta	

KANSIKUVA

Väkivahva Osgood-kaivinkone suorittamassa Hottinkosken perkausta. Taaempänä näkyy maapato ja sen takana virtaa Kymijoki. Metsän reuna on jo Oravalansaaren rantaa. Liittyy kirjoitukseen "Hottinkosken perkaus käynnissä" ss. 1—5.

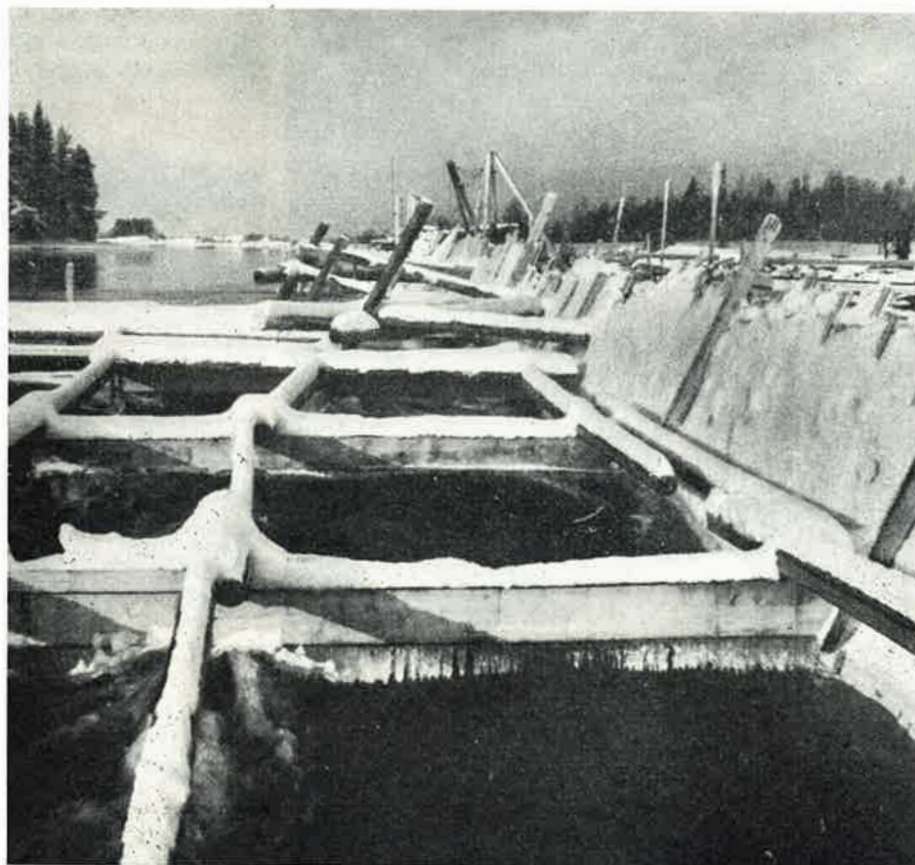
Vastaava toimittaja: Veikko Talvi.

Toimitussihteeri: A. Ylikangas.

Kirjapaino: Kouvolan Kirja- ja Kivipaino

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty.

Helmikuinen lumisade ja kosken pärskeet ovat pukeneet patorakennelmat koristeelliseksi näkymäksi.

Hottinkosken perkaus käynnissä

Kun tehtaita 85 vuotta sitten alettiin rakentaa Kuusankosken partaalle, oli yhtenä houkuttimena ja välttämättömänä edellytyksenä kosken hyväksikäyttö voimanlähteenä. Osa kosken kiitävistä vesimassoista ohjattiin kapeisiin turpiiniränneihin, joissa niiden voima alistettiin tehtaiden tarpeisiin. Nämä ensimmäiset valtaukset olivat vaatimattomia, eivätkä ne riistäneet koskelta paljonkaan sen luonnonvaraisuutta. Toisin on laita nyt, jolloin seudun kolme suurta koskea on valjastettu teollisuuden palvelukseen ja melkein kaikki pienet kosketkin ovat muuttuneet kesyksi virraksi saman tärkeän päämäärän hyväksi. Tämä luonnonvoimien alistaminen energianlähteeksi on vaatinut paljon ponnistuksia ja paljon varoja. Se on ollut suurten ja kauaskantoisten suunnitelmien toteuttamista, josta ei ole selvitty vuodessa tai kahdessa. Itse asiassa on tarvittu — niin kuin tehtaittemmekin tähänastisessa laajentamisessa ja uudistamisessa — jo kolmen miespolven uurastus. Tosin välillä on ollut

pitkiä taukojakin, mutta voimantarpeen kasvaessa on jälleen ollut käytävä koskien perkauksiin ja patojen sekä voimalaitosten rakentamiseen. Ajan mukana ovat myös työ- ja rakennusmenetelmät muuttuneet. Graniittilohkareista tehtyjen patojen ja penkereiden rinnalle ovat tulleet teräsbetoniset rakennelmat, ja perkaustöissä lapio ja kanki samoin kuin yksinkertaiset maansiirtolaitteet ovat saaneet antaa etusijan suurille ja tehokkaille raivauskoneille ja voimakkaille maankuljetusautoille.

Kuluva vuosikymmenen alussa Kuusankosken voimalaitoksen lopullisesti valmistuttua tämä perkaus- ja voimalaitosohjelma saatiin valtaosaltaan valmiiksi. Jäljelle jäi kuitenkin vielä muutamia pieniä koskenpoikasia ja virtapaikkoja, jotka ovat esteenä kaikkein suurimman tehon aikaansaamiseksi. Sen tähden koskenperkaukset päätehtaittemme läheisyydessä eivät olekaan vielä loppuneet. Kolme vuotta sitten laajennettiin Lappakosken ahdasta nielua ja sen seurauk-

Vasemmalla: Tässä koskinäkymässä perkaustyöt eivät ole vielä hävittäneet kosken luonnonvaraisuutta.

Oikealla: Maansiirtoauto ja pusku-traktori tekemässä koskeen maapatoa.

Alla: Nimi miestä myöten on osattu antaa tälle kaivinkoneelle. "Teräsmies" kahmaisemassa irtolohkareita kosken pohjasta.

Oikealla: Sukeltajaakin tarvittiin lankkupadon rakentamisessa ja vedenalaisen kallion räjäyttämässä.

Alla: Muutama viikko perkaustöiden aloittamisesta näytti rantaäyräs kaivinkoneiden jäljiltä jo tämän näköiseltä.

Alla oikealla: Lankkupadon teko käynnissä.

sena koski muuttui tyyneksi virraksi. Parhaillaan on vuorossa Hottinkosken perkaus, ja kesään mennessä tämäkin koski on siirtynyt historiaan.

Hottinkoski sijaitsee runsaat kaksi kilometriä Voikankosken yläpuolella. Pyhäjärvestä etelään laskeva Kymijoki on tällä kohtaa jakautunut kahtia komean Oravalansaaren jäädessä virranhaarojen väliin. Läntinen haara tunnetaan Saukkolanvirtana. Itäinen haara taas muodostaa ahtaimmassa kohtaa Hottinkosken, jossa on putousta vähän yli puoli metriä. Tämän kosken tultua peratuksi voidaan Voikan voimalaitoksen yläveden pintaa kohottaa 50—60 cm ilman että Pyhäjärven luonnollinen vedenkorkeus muuttuu. Tämä saadaan aikaan poistamalla Hottinkosken itärannan puolelta n. 26.000 m³ kalliota ja maata, minkä johdosta koski muuttuu noin 90 metrin levyiseksi ja noin 3 metrin syvyiseksi suvannoksi. Oravalansaaren puoleinen jyrkkäreunainen ranta jää ennalleen.

Hottinkoski kuuluu Oravalan kartanon maihin, joten ennen perkauksen alkamista tarvittiin kartanon ja yhtiön välinen sopimus alueen käytöstä. Alustaviin töihin päästiin viime vuoden marraskuussa. Uutta tietä rakennettiin lähes kilometri ja saman verran jouduttiin levittämään ja vahvistamaan vanhoja teitä. Kauniin kuusta kasvavan rantametsikön suojaan pystytettiin työmaakylä, seitsemän parakkimaista rakennusta. Tarvittiin konttori, kanttiini, paja, varasto, kompressoriasema ja eräitä muita suojia. Ennen perkaustöiden alkamista oli vielä työmaan kautta kulkenut Voikan ja Verlan välinen korkea-jännitejohto täytynyt siirtää jonkin verran etelämäksi.

Joulukuun alkupuolella päästiin käsiksi varsinaiseen perkaustyöhön. Caterpillar-traktorilla ryhdyttiin työntämään pintamaita rannan tasaukseen sekä väliaikaiseksi työpadoksi, jonka suojassa voitiin kuukautta myöhemmin aloittaa louhintatyöt aluksi kahdessa ja tammikuun loppupuolella kolmessa vuorossa. Siitä lähtien on Hottinkosken partaalla vallinnut kiireinen, taukoamaton työtahti. Massojen — niin irtomaan kuin kallionkin — siirrot ovat tapahtuneet yksinomaan raivaus- ja kaivinkoneiden sekä erikoisvalmisteisten autojen avulla. Väkipahvat kaivinkoneet "Osgood" ja "Teräsmies" ovat kahmaisseet lujatekoisiin kauhoihinsa maata ja kivenjätkäleitä ja siirtäneet ne maansiirtoautoihin. Isojen kaivinkoneiden lisäksi on käytetty myös Lorainia, toisin ajoin kahtakin. Maansiirroista ovat huolehtineet vahvarakenteiset, erityisesti tällaiseen työhön valmistetut autot: kaksi Mammothia, kaksi Dodgea ja yksi Praga,

minkä lisäksi irtomaiden ja saven ajoon on käytetty tavallisia kuorma-autoja. Sanomattakin on selvää, että niin kaivinkoneet kuin autotkin ovat joutuneet kovalle koetukselle, mutta toisaalta niiden huolto ja korjaus on koetettu järjestää mahdollisimman tehokkaaksi.

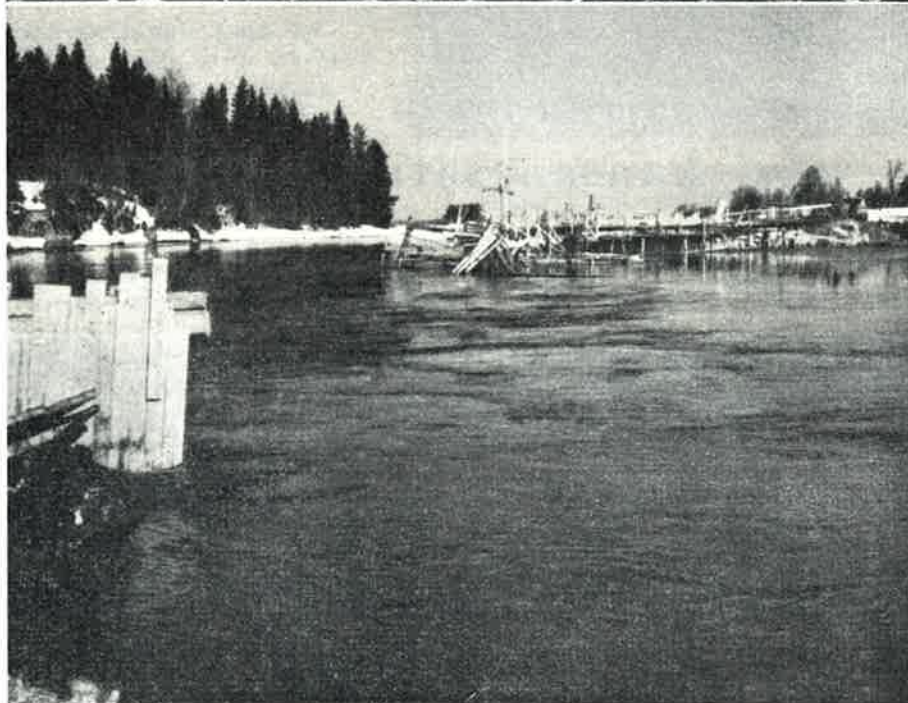
Kaivinkoneiden edellä ovat tietenkin kulkeneet kallionporaajat ja panostajat. Toinenkin reikä ja dynamiittipanos on tarvittu, ennen kuin kallio on saatu pirstotuksi. Tätä räjäyttämistyötä on täytynyt suorittaa jonkin verran myös veden alla. Niinpä keskellä koskea löydettiin yllättäen kallionnyppylä, joka tasoitettiin räjäyttämällä 500 m³.

Itse perkaussuunnitelma on ollut varsin mielenkiintoinen. Sekä kosken ylä- että alapuolelta alettiin rakentaa koskeen maapatoja, joihin ainekset saatiin "omasta takaa". Kysymyksessä oli siis louhittujen massojen siirtäminen koskeen. Se tapahtui varsin käteväällä tavalla. Maansiirtoautot peruuttivat kuormansa määrätulle kohtaa aivan joen partaalle, kippasivat siihen kuormansa, ja sen jälkeen Caterpillar tasoitti kuorman koskeen. Tällä tavoin edeten syntyi vankka pato, mikä joen puolelta vielä savettiin vuotojen estämiseksi. Maapatojen väliin lähes 100 metrin matkalla rakennettiin lankkupato, jota tehtäessä tietenkin tarvittiin sukeltajan apua. Tällä tavoin padotun alueen sisällä ryhdyttiin sitten kaivamaan suurta monttua, joka voitiin suorittaa suurin piirtein vedeltä rauhassa. Huhtikuun 3. p:nä monttu oli saatu valmiiksi, siihen päästettiin vettä ja välittömästi sen jälkeen räjäytettiin pitkälti lankkupadon vieressä ollutta kalliota. Tämä jännittävä operatio onnistui aivan laskelmien mukaan, ja saman tien joutui suuri allas tältä kohtaa välittömään yhteyteen joen kanssa.

Tämän jälkeen ryhdyttiin jatkamaan maapatoja, jotta niiltä käsin työskentelevät kaivinkoneet voisivat perata lankkupadon kohdalla olevan joenpohjan irtolohkareista. Sen jälkeen koneet vetäytyvät taaksepäin ja purkavat maapadot pohjiaan myöten. Työn edistyessä allas muuttuu vähitellen joen uomaksi. Ennen kevättulvia saadaan ahtain kohta valmiiksi, ja tulvan ajaksi jää korkeintaan viimeistelytöitä, joiden suorittamista ei veden nousu häiritse.

Vaikka osa perkaussmassoista on käytetty maapatojen rakentamiseen, niin tietenkin suurin osa on kuljetettu välittömästi pois paikan päältä ja samoin tulee luonnollisesti käymään myöhemmin maapatoihin käytettyjen massojen kanssa. Kysymys ei olekaan pienestä määrästä, kuten jo alussa mainittiin. Peratavasta 26.000 m³:stä on kalliota n. 16.000 m³ ja loput

*Raivaustraktori työntää
viimeisiä irtolohkareita
montusta.*

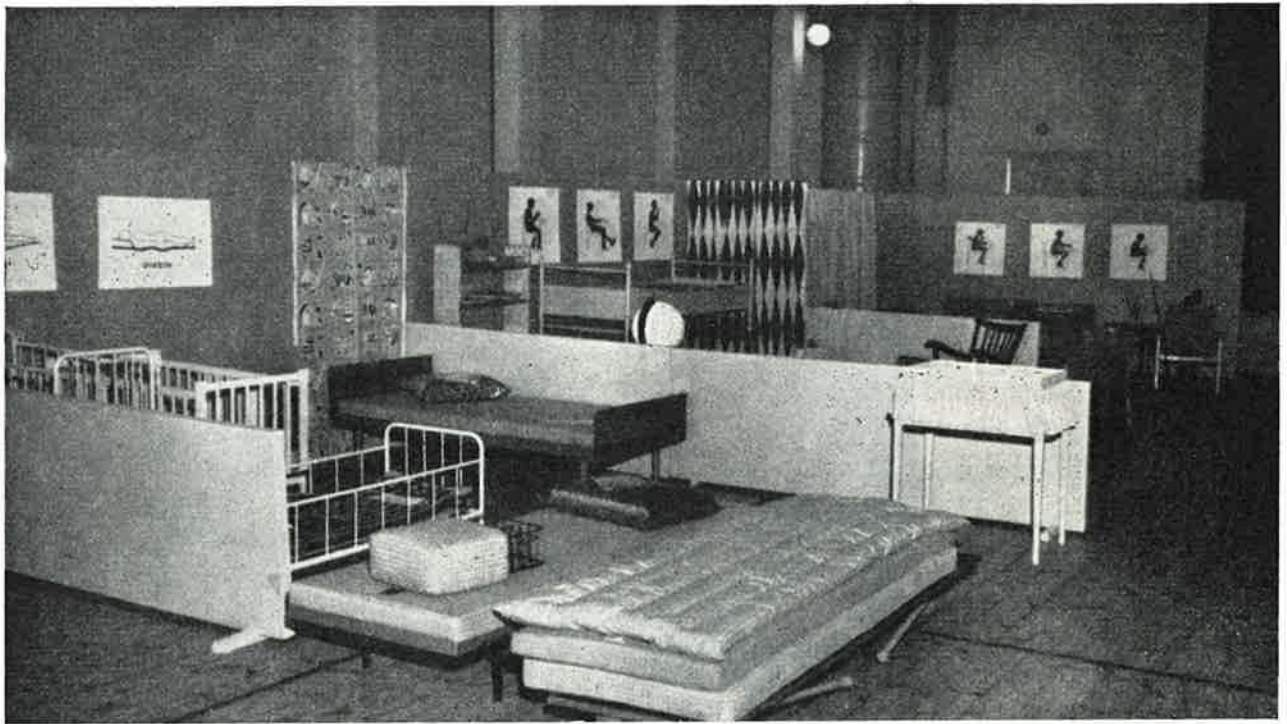
*Hetkistä myöhemmin las-
kettiin vesi monttuun ja
osa lankkupadosta ja sen
kohdalla olevasta kalliosta
räjäytettiin.*

irtomaata. Näitä maa- ja kalliomassoja on ajettu Voikkaalle uuden sillan läheisyyteen rautatiepenke-
reeksi. Aikanaanhan rautatie tulee ylittämään tämän
sillan sen yläkantta myöten. Osa taasen on siirretty
Hottinkosken läheisyyteen Muronojan suun pohjois-
puolelle.

Perkaustyön muututtua 3-vuoroiseksi on työvu-
rossa ollut kerrallaan 25—30 miestä. Kokonaisvahvuus

on siten noussut noin 80:een. Suurin osa miehistä on
ollut yhtiön vakinaisia ammattimiehiä. Koska työmaa
sijaitsee melko kaukana asutuskeskuksista, tapahtuu
työntekijöiden kuljetus linja-autolla.

Perkaustyön vastaavana insinöörinä on Kymin
rakennusosaston päällikkö Unto Viherlaiho, valvovana
mestarina yllirakennusmestari E. Nenonen ja työmaa-
mestarina rakennusmestari A. Askola.

Selkäsairaudet – uusi kansantauti

Näkymä näyttelyssä esillä olleesta oikeista ja vääriä asentoja esittävästä kuvamateriaalista sekä selkäsairauksia ehkäisevistä vuoteista ja istuimista.

Selkäkivuista kärsivien lukumäärä on viime vuosien aikana kohonnut niin suuresti, että on ruvettu puhumaan jo uudesta kansantaudista. Tämän kansanterveystämme uhkaavan vaaran torjumiseksi on aloitettu valistustyö, jonka tarkoituksena on auttaa selkävaivoista kärsiviä ja opastaa ihmisiä ajoissa hoitamaan terveyttään niin, että he säästyisivät selkäkivuilta. Yhtiömme sosiaaliosasto on tahtonut kantaa kortensa kekoon yhteisen asian hyväksi ja siinä mielessä se järjesti maaliskuun 14. pnä Kuusankosken seuratalossa esitelmätilaisuuden, jonka mottona oli ”Rynnäköllä ryhtiä kohentamaan — selkäsairauksia vastustamaan”. Tämä tilaisuus oli tarkoitettu yhtiön naispuolisille työntekijöille ja asian tehostamiseksi oli sen yhteydessä asetettu näytteille kuvamateriaalia mm. erilaisista oikeista ja vääristä työasunnoista sekä nykyaikaisia, selän terveyttä silmällä pitäen valmistettuja huonekaluja.

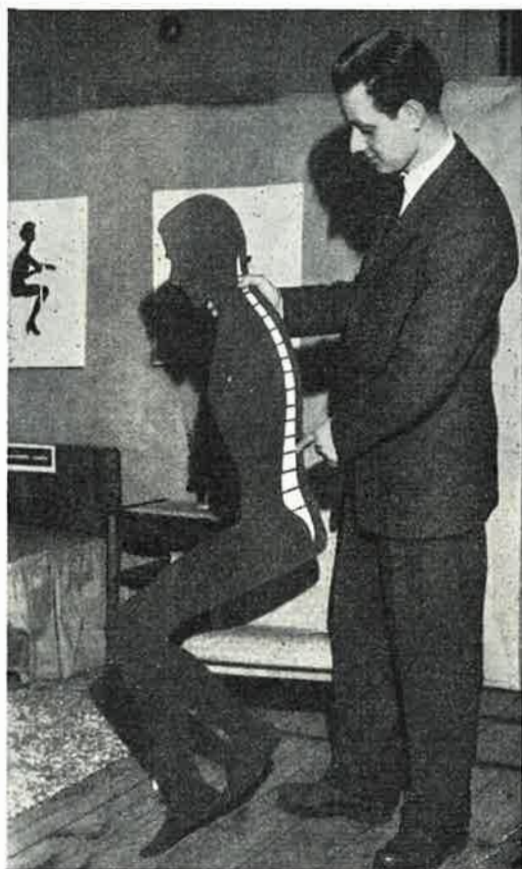
Tilaisuuteen saapuneen runsaslukuisen kuulijakunnan lausui tervetulleeksi sosiaalitarkastaja Toini Iivanainen selostaen samalla tilaisuuden tarkoitusta. Puhuja mainitsi mm., että kun jokin aika sitten laadittiin tilastoa sairaskassan jäsenten keskuudessa sattuneista sairaustapauksista ja niiden aiheuttajista, niin yllättäen todettiin, että liikunta- ja tukielinten taudit näyttelivät siinä varsin merkittävää osaa. Tilaston mukaan, joka käsitti vuoden 1954, aiheutti tietenkin influenssa eniten sairaustapauksia, nimittäin 703 eli 23,9 %,

sairaustapauksien kokonaismäärän ollessa 2.939. Jo seuraavalla tilalla olivat liikunta- ja tukielinten taudit, joita sattui 587 eli tasan 20 %. Vasta näiden jälkeen esiintyivät tilastossa ruoansulatuselinten taudit, 466 tapausta eli 15,9 %, hengityselinten taudit, 210 tapausta eli 7,2 %, ja verenkiertoelinten taudit, joita oli 188 tapausta eli 6,4 %. Tämä tilasto puhuu omaa vavahduttavaa kieltään siitä, mitenkä yleisiä selkäsairaudet nykyisin ovat, ja antaa itsekullekin meistä tarpeeksi ajattelemisen aihetta. Se velvoittaa myös ryhtymään tehokkaaseen taisteluun mainittuja sairauksia vastaan ja tässä tarkoituksessa sosiaaliosasto on tämänkin tilaisuuden järjestänyt.

Sen jälkeen sai puheenvuoron tehtaan lääkäri, tohtori Kai Linkama, joka esitelmässään käsitteli selkäsairauksien syntyä ja syitä sekä niiden ehkäisemisessä kysymyksen tulevia ennakkohoitotoimenpiteitä. Selkävaivoista on tullut oikein maanvaiva ja lääkärin vastaanotolla kuulee niitä usein valitettavan, sanoi puhuja. Monesti ei lääkäri kuitenkaan voi enää siinä vaiheessa niiden parantamiseksi paljonkaan tehdä — ennakolta ehkäisy on sen tähden tärkeintä. Kaikki selkäviat eivät tosin johdu itse selästä, vaan kipu saattaa säteillä selkään eräistä sisäelimestä, mm. eräissä munuaissairauksissa. Tavallisesti selkävika aiheutuu selän alaosan, lanne- ja ristiselän rappeutumisesta, sillä se on saanut liian suuren kuorman kantaakseen. Se rasittuu kovasti, varsinkin pitempään

kumarassa asennossa oltaessa sekä väärällä tyyliä nostettaessa. Alkuvaiheissa selkäkipu voi mennä piankin ohi, mutta kun se pääsee oikein pahaksi, vaatii se pitkäaikaisen makuun ja toisinaan jopa leikkauksenkin. Taistelussa selkäsairauksia vastaan on ennakkoehkäisevillä toimenpiteillä ratkaiseva merkitys. Ne pitäisi aloittaa ja varhaisella iällä, lapsista, joita ei saisi liian aikaisin houkutella kävelemään, koska lanneseudun olisi ensin päästävä vahvistumaan. Lasta tulisi makuuttaa kovapohjaisessa vuoteessa ja leikkimistä varten pitäisi sillä olla vanerialusta. Koulussa ovat työpöydät soveliaammat kuin pulpetit ja istuimet olisi varustettava säädettävällä selkänojalla. Myös aikuisten pitäisi välttää vääriä ja epämukavia istuma- ja työasentoja, koska ne rasittavat selkää, jonka säästämiseksi hyvät istuimet ja vuoteet ovat tärkeitä tekijöitä. Nykyisin käytännössä olevat jousipohjaiset vuoteet ovat omiaan aiheuttamaan selkävikoja, mutta jos niihin asetetaan vanerilevy, on asia sillä korjattu. Parhaan lepopaikan muodostaa vaahtokumipatja kovapohjaisessa vuoteessa. Myös vaahtomuovi vaneripohjaa vasten on sopiva. Tarpeellista on ruumiillisen työn tekijällekin selän lihasten rentouttaminen ja vahvistaminen sopivan voimistelun avulla, jota keinoa puhuja kuulijakunnalleen suositteli. Esitelmänsä ohella tohtori Linkama selosti näyttelyssä esillä olevia esineitä. Näyttelyn suunnittelu- ja järjestelypuolesta vastasivat tekstiilitaiteilija Annikki Salmi ja terveyssisar Irma Pajula.

Välittömästi tämän jälkeen sosiaalitarkastaja Toini Iivanainen kiinnitti huomiota lattajalkaan, jonka usein saavat paljon seisomaan joutuvat henkilöt, joille saattaa aiheutua pysyviä muutoksia jalkaterän niveliin. Ja lopuksi saatiin nähdä nti Iivanaisen laatima selän niveliä ja lihaksia vahvistava voimisteluohjelma, jonka esitti nti Alli Lahtinen.

Tohtori Kai Linkama selostamassa millainen oikean istuma-asennon tulisi olla.

Runsas kuulijakunta seurasi suurella mielenkiinnolla ja tarkkaavaisuudella kaikkea mitä se sai kuulla ja nähdä.

Sulo Lindqvist.

Pitkäaikaisesti palvelleita

Otto Timonen.

KONEENHOITAJA SULO LINDQVIST

Voikan paperitehtaalta tuli 4. 5. 57 olleeksi 50 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 18. 12. 1887 Iitissä ja tuli 22. 3. 1905 työhön Voikan ulkotyöosastolle. Palveltuaan sittemmin eräillä muilla osastoilla hän siirtyi marraskuussa 1909 Voikan paperitehtaalle ja nimitettiin paperikoneenhoitajaksi v. 1920.

KONTTORISTI OTTO JALMARI TIMONEN

Kymin rakennusosastolta tulee 21. 5. 57 olleeksi samoin 50 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 21. 2. 1894 Jaakkiman Lahdenpohjassa. 21. 5. 1907 hän meni Läskelä Oy:n palvelukseen oppilaaksi ja konttoriapulaiseksi Helylän sahan konttoriin ja siirtyi 15. 3. 13 Läskeiän sahan konttoriin uloslatauskirjanpitäjäksi ja paikallismyyjäksi. 15. 11. 15 lähtien hän oli Läskelän tehtailla keskusvaraston hoitajana ja ostopäällikkönä. Talvisodan jälkeen hän siirtyi 1. 8. 40 Kissakosken tehtaalle hoitaen siellä kirjanpitäjän ja kassanhoitajan tehtäviä. Karjalan vapauduttua hän palasi 22. 6. 42 Läskelä Oy:n tehtaalle työskennellen jälleenrakennustehtävissä ja ostopäällikkönä. Kun Karjala 20. 9. 44 jälleen jouduttiin luovuttamaan, hän siirtyi konttorin mukana Helsinkiin toimien palautustavarain ja korvausasiain selvittelijänä. Tämän tehtävän päätyttyä hän tuli 15. 6. 45 Kuusankoskelle yhtiömme rakennusosastolle, missä edelleenkin työskentelee kirjanpitäjänä ja toimiston esimiehenä.

HISSIMIES VIKTOR NILOLA

Kymin paperitehtaalta tulee 17. 5. 57 olleeksi 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Kun hän maaliskuun 16. pnä

täytti 70 vuotta, julkaisimme hänestä kuvan ja henkilötietoja lehtemme viime numerossa, johon viittaamme.

HOLLANTERIN ESIMIES ALFRED ILMARI TIKKALA

Kymin paperitehtaalta tulee 28. 5. 57 olleeksi myös 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 28. 7. 1895 Lapinjärvellä ja tuli 1. 11. 1910 työhön Eerolan kartanoon, mistä vuoden kuluttua siirtyi sahalle ja sieltä rakennusosastolle. Kymin paperitehtaalle hän tuli 28. 10. 12 ja on siellä asevelvollisuus-aikaansa sekä paria lyhyttä muilla osastoilla olo-aikaansa lukuun ottamatta koko ajan työskennellyt.

MAATALOUSTYÖMIES JALMARI TUOMINEN

Voikan maatalousosastolta tulee 19. 6. 57 olleeksi niin ikään 45 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 2. 10. 1884 Nastolassa. Vuonna 1909 hän tuli työhön ulkotyöosastolle, mistä 8 vuoden kuluttua siirtyi paperivarastolle. Oltuaan siellä pari vuotta hän muutti Orimattilaan maataloustöihin. Palattuaan takaisin Voikkaalle hän oli aluksi työssä talliosastolla, mistä v. 1933 siirtyi maatalousosastolle ja on siitä lähtien työskennellyt puutarhassa.

RIISINKÄÄRIJÄ HILJA MARIA AALTO

Kymin paperitehtaalta tuli 28. 4. 57 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 20. 3. 1896 Iitissä. 7. 12. 1914 hän tuli työhön Kymin paperitehtaan paperisaliin ja on nykyisessä toimessaan ollut vuodesta 1924 lähtien.

Ilmari Tikkala.

Jalmari Tuominen.

Hilja Aalto.

VIILAAJA SULO VENÄLÄINEN

Voikan korjauspajalta tulee 11. 5. 57 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 22. 6. 1900 Iitissä ja tuli 1. 7. 1915 työhön Kuusaan rakennusosastolle. Vuonna 1919 hän siirtyi raitiotieosastolle toimien veturinkuljettajana vuoteen 1948, mistä lähtien hän on työskennellyt viilaajana Voikan korjauspajalla.

HISSIMIES TOIVO ALEKSANDER LAURILA

Kymin paperitehtaalta tulee 23. 5. 57 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 3. 6. 1888 Valkealassa. 26. 12. 1906 hän tuli työhön Kuusaan selluloosatehtaalle ja siirtyi v. 1918 Kymin paperitehtaalle, missä hän on työskennellyt hollanterimiehenä, rullapakkarina ja voitelijana. Nykyisessä toimensa hän on ollut 1. 10. 54 lähtien.

VARTIJA JUHO HIETANEN

Voikan ulkotyöosastolta tulee 4. 6. 57 olleeksi 40 vuotta yhtiömme palveluksessa. Hän on syntynyt 13. 7. 1883 Joutsassa. Oltuaan siellä maa- ja metsätöissä vuoteen 1915 hän tuli työhön Voikan paperitehtaalle. Työskenneltyään sittemmin Voikan sahalla apusahurina ja rakennusosastolla kirvesmiehenä hän siirtyi v. 1932 Voikan ulkotyöosastolle tallimieheksi ja toimi myöhemmin purkajana. Nykyisin hän hoitaa yö- ja liikennevartijan tehtäviä samalla osastolla.

Yhtiön johto pyytää kauttamme kiittää kaikkia edellä mainittuja työn veteraaneja heidän uskollisesta uurastuksestaan yhtiön ja samalla koko yhteiskunnan hyväksi, ja toivottaa heille menestystä tulevien vuosien varalle.

Sulo Venäläinen.

Toivo Laurila.

Juho Hietanen.

Otto Niilola.

Rakel Starck.

Aatami Sirkka.

MERKKIPÄIVIÄ

70-VUOTIAITA

Purkaja Otto Niilola, Kymin ulkotyöosastolta, 15. 5. 57. Hän on syntynyt Valkealassa. Jo v. 1900, vain 13-vuotiaana, hän tuli työhön Multahovin kartanoon, missä palveli 16 vuotta. Oltuaan sen jälkeen kymmenisen vuotta metsätoissa hän siirtyi huhtikuussa 1927 Kymin rakennusosastolle. Nykyisellä osastollaan hän on ollut vuodesta 1929 lähtien työskennellen aluksi Kuusaan saarella ja myöhemmin Savonrannan puutavaravarastoilla, missä hän edelleenkin on työssä suorittaen tehtävänsä uutterasti ja nuoremmillekin esimerkillisellä tavalla.

Sisäkkö, nti Rakel Starck, Kymin talousosastolta, 6. 6. 57. Hän on syntynyt Porissa. Työskenneltään sisäkkönä yksityisperheissä hän tuli 20. 4. 1936 yhtiömme palvelukseen johtokunnan huvilalle, missä hän on siitä lähtien uskollisesti hoitanut sisäkkön vaativia tehtäviä.

60-VUOTIAS

Voimalaitoksen hoitaja Aatami Sirkka, Voikan sähköosastolta, 9. 6. 57. Hän on syntynyt Rautalamilla ja tuli v. 1913 yhtiön palvelukseen Voikan ulko-

työosastolle. Työskenneltään sen jälkeen rakennusosastolla ja vesivahtina voimalaitoksen padolla 26 vuotta hän siirtyi v. 1949 sähköosastolle vesivoimalaitoksen hoitajan apulaiseksi. Saman laitoksen hoitajana hän on ollut 1. 1. 57 lähtien.

50-VUOTIAITA

Koneenhoitaja Johannes Laaksonen, Kymin paperitehtaalta, 5. 5. 57. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 4. 9. 1922 Kymin rakennusosastolle, mutta siirtyi jo seuraavana vuonna Kymin paperitehtaalte, missä hän on koko ajan työskennellyt paperikoneella. Käytyään läpi kaikki asteet hänet nimitettiin v. 1937 koneenhoitajaksi.

Puhallinkoneenhoitaja Urho Armas Karhu, Kymin selluloosatehtaalta, 5. 5. 57. Hän on syntynyt Mäntyharjussa ja tuli 5. 11. 1925 yhtiön palvelukseen Kymin selluloosatehtaalte. Vuonna 1938 hän työskenteli lyhyen aikaa Keltin voimalaitoksella ja nykyisessä toimessaan hän on ollut vuodesta 1945 lähtien.

Purkaja Johan Aksel Vähäsalo, Kymin ulkotyöosastolta, 7. 5. 57. Hän on syntynyt Pyhtäällä, mistä v. 1918 muutti Kuusankoskelle. Yhtiömme palveluk-

Johannes Laaksonen.

Urho Karhu.

Aksel Vähäsalo.

August Vuorela.

Uno Heimonen.

Tyyne Korhonen.

seen hän tuli v. 1925 Voikan rakennusosastolle, mutta siirtyi asevelvollisuutensa suorittettuaan v. 1928 Kymin ulkotyöosastolle.

Purkaja August Jalmar Vuorela, Kymin ulkotyöosastolta, 13. 5. 57. Hän on syntyperäinen kuusankoskelainen. Täytettyään 16 vuotta hän tuli yhtiömme palvelukseen Kuusaan sahalle, mistä siirtyi Kymin paperitehtaalalle. Suoritettuaan asevelvollisuutensa hän oli vuoroin yhtiön työssä ja vuoroin yksityisillä työnantajilla, kunnes v. 1946 tuli nykyiseen toimeensa Kymin ulkotyöosastolle.

Silinterimies Uno Heimonen, Voikan paperitehtaalalta, 17. 5. 57. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen heinäkuussa 1921 Voikan paperitehtaalalle. Oltuaan välillä työssä Keltin ja Kuusankosken voimalaitosrakennuksilla hän palasi v. 1941 takaisin entiselle osastolleen, missä hän on 20. 4. 54 lähtien työskennellyt silinterimiehenä.

Ammattikoulun hitsauksen opettaja, koneteknikko Frans Einar Kolehmainen, 29. 5. 57. Hän on syntynyt Äänekoskella. Käytyään kansakoulun hän meni v. 1922 oppilaaksi Vuoksenniska Oy:n rautatehtaan laboratorioon. Asevelvollisuutensa suorittettuaan hän toimi hitsaajana 8 vuotta eli vuoteen 1947, jolloin hänet nimitettiin saman yhtiön koneistusosaston työnjohtajaksi. V. 1946 hän oli suorittanut konetekniikan tutkinnon Lappeenrannan teknillisessä koulussa, minkä lisäksi hän on kartuttanut ammatti-

taitoaan useilla alansa erikoiskursseilla. Yhtiömme ammattikoulun hitsaustekniikan opettajaksi hänet valittiin v. 1951.

Siivooja Tyyne Korhonen, Voikan karbiditehtaalalta, 8. 6. 57. Hän on syntynyt Hollolassa. Vuonna 1942 hän työskenteli Voikan paperitehtaalalla makuupussien valmistajana, ja karbiditehtaalalla hän on ollut palveluksessa vuodesta 1947 lähtien.

Varastomies Aleksander Timonen, Kymin höyryosastolta, 15. 6. 57. Hän on syntynyt Impilahdella. Vuodesta 1923 lähtien hän työskenteli Läskelän tehtailla rakennusosastolla ja metsätöissä ja Läskelän tehtaitten siirryttyä Kymin Oy:lle lämmittäjänä tehtailla talvisotaan saakka. Sodan päätyttyä hän muutti Kymintehtaalalle, missä on ollut työssä mm. Kuusankosken voimalaitosrakennustyömaalla ja Kymin korjauspajalla sekä 16. 10. 45 lähtien Kymin höyryosastolla lämmittäjänä. 1. 6. 49 hän siirtyi Hillon hiili-asemalle ja on siellä edelleenkin.

Liesien puhdistaja Hugo Randelin, Kymin talousosastolta, 18. 6. 57. Hän on syntynyt Iitissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1. 1. 1923 ja on siitä lähtien lyhyitä katkoja lukuun ottamatta työskennellyt useilla eri osastoilla. Talousosastolle hän siirtyi 1. 2. 51 työskennellen aluksi osaston lämmittäjien lomittajana ja 6. 9. 51 lähtien liesien puhdistajana. Randelin on aikaisemmin kuulunut toistakymmentä vuotta työväenopiston kuoroon.

Aleksander Timonen.

Hugo Randelin.

Armas Vesanen.

August Laitinen.

Mitalimies

Eläkkeellä oleva leikkuukoneenkäyttäjää Taneli Laine, joka viime vuoden tammikuussa tuli olleeksi 50 vuotta yhtiömme palveluksessa, on saanut vastaanottaa Tasavallan Presidentin hänelle suomen Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I luokan mitalin kultaristein. Sen kiinnitti hänen rintapieleensä Kymin paperitehtaan teknillinen johtaja B. Estlander Kymintehtaan virkamiesklubilla 25.3. järjestetyssä juhlatilaisuudessa, jossa olivat lisäksi läsnä Laineen puoliso sekä dipl.ins. M. Wangel ja sosiaalipäällikkö Ake Launikari. Kuvassamme oikealla Taneli Laine ja vasemmalla hänen puolisonsa sekä keskellä dipl.ins. B. Estlander.

Kuusankosken tehtaitten hiihtomestaruuskilpailut

pidettiin helmikuun 16. pnä Kuusankosken hyppyrimäen lähimaastossa. Olosuhteet olivat erittäin heikot, lämmintä oli 3° ja lumiräntää satoi koko kilpailun ajan. Vanhat tekijät pitivät vielä pintansa, vaikka nuoremman polven panos olikin voimakas. Kilpailuun osallistui Kymintehtaalta 18 hiihtäjää, joista 4 keskeytti, ja Voikkaalta 11 hiihtäjää, joista vain yksi luopui kesken kilpailusta. Tulokset:

VOIKKA

Yleinen sarja (15 km): 1) Viljo Erkkilä, sähköos., 1.08.59 (10 km:n väliaika 42.40). 2) Erkki Multanen,

Kattilamuurari Juho Aatto Armas Vesanen, Kymmin selluloosatehtaalta, 19.6.57. Hän on syntynyt Heinolassa ja tuli 10.7.1923 yhtiömme palvelukseen muurarin apulaiseksi Kymmin selluloosatehtaalte. 14.2.30 hän erosi yhtiöstä, mutta palasi v. 1934 takaisin ja on siitä lähtien ollut nykyisessä toimessaan.

HAUKKASUON TEHTAAT

50-VUOTIAS

Viilaaja August Laitinen 14.4.57. Hän on syntynyt Rautalammilla, mistä kouluikäisenä muutti vanhempiensa mukana Valkealaan käyden siellä kansakoulun. Yhtiömme palvelukseen hän tuli elokuussa 1928 Kymmin höyryosastolle. Työskenneltyään sittemmin eri tehdasosastoilla vuoteen 1944 saakka hän siirtyi Haukkasuolle viilaajaksi, missä toimessa on edelleenkin. Laitinen on kuulunut Haukkasuon palokuntaan sen perustamisesta alkaen puheenjohtajana ja kalustomestarina sekä urheilutoimikunnan jäsenenä. Vuonna 1955 hän sai yhtiön hopeisen ansiomerkkin 25-vuotisesta palveluksesta.

ulkotyöos., 1.10.11 (43.30). 3) Anssi Nurminen, korjauspaja, 1.13.51 (45.37). 4) Gustaf Granback, pap., 1.14.36 (45.50). 5) Esko Kääpä, pap., 1.15.38 (45.35). 6) Alpo Panttila, rak.os., 1.36.38 (49.49). 7) Jaakko Outinen, rak.os., 1.41.30 (54.44).

35-vuotiaat (15 km): 1) Paavo Vähänen, karbidi, 1.18.44 (49.03). 2) Pauli Vehmassalmi, sell., 1.32.44 (55.19).

19-vuotiaat (10 km): 1) Keijo Holopainen, pap., 56.27.

KYMINTEHDAS

Yleinen sarja: 1) Veikko Pasi, pap., 1.08.26 (41.37). 2) Leo Viljakainen, kloorit., 1.09.25 (43.18). 3) Antero Pokki, korjauspaja, 1.15.07 (45.17). 4) Kalle Kapiainen, pap., 1.16.03 (46.54). 5) Urmas Laakso, rak.os., 1.17.39 (46.53). 6) Alpo Arola, rak.os., 1.19.09 (46.05).

35-vuotiaat: 1) Urho Niemi, sell., 1.12.27 (45.17). 2) Eino Alanne, asunto-os., 1.14.17 (48.56). 3) Arvo Nurminen, ulkotyöos., 1.20.17 (50.12). 4) Väinö Ehrukainen, rak.os., 1.32.03 (58.05).

19-vuotiaat: 1) Seppo Laaksonen, sähköos., 51.04. 2) Markku Tuviala, rak.os., 51.15. 3) Raimo Porvari, pap., 53.33.

Naiset (5 km): 1) Alli Voutilainen, spriit., 42.35.

Yhtymän hiihtoihin 24.2. Hallassa valittiin edustajiksi seuraavat hiihtäjät:

Voikka: Paavo Vähänen, Pauli Vehmassalmi, Viljo Erkkilä, Erkki Multanen, Anssi Nurminen, Gustaf Granback, Esko Kääpä, Alpo Panttila ja Risto Paljakka, varalle Jaakko Outinen.

Kymintehtas: Alli Voutilainen, Veikko Pasi, Leo Viljakainen, Antero Pokki, Kalle Kapiainen, Urmas Laakso, Alpo Arola, Eino Alanne, Arvo Nurminen ja Arvo Vainio, varalle Seppo Laaksonen.

Hiihtoharrastuskilpailu

Kuusankosken tehtaitten hiihtoharrastuskilpailu suoritettiin 9. 12. 1956—31. 3. 1957 välisenä aikana. Talven epävakaisuudesta johtuen se muodostui tuloksiltaan heikommaksi kuin edellinen, joka olikin ennätyksellinen. Suorituskäyntejä kertyi yhteensä 18.782 (viime vuonna 24.733) ja kilometrejä 268.346 (349.066). Tuhatpäisestä hiihtäjien joukosta löytyi kuusi selalaista, joiden lykkimä kilometrimäärä miestä kohti nousee yli tuhannen. Eniten on kilometrejä tilillään veteraani Pauli E. Vehmassalmella, peräti 1.400. Kun

tähän lisätään vielä laturetkillä ja monissa kilpailuissa kertyneet kilometrit, vastaa hänen hiihtämänsä taival edestakaista matkaa kotipaikkakunnalta Voikkaalta Kilpisjärvelle saakka.

Tänä vuonna ensimmäistä kertaa käytössä ollut Uran maja osoittautui hyvin suosituksi, joten tällainen pitemmän matkan takana oleva sunnuntai- ja vapaa-päiväretkien kohde vastaa hyvin tarkoitustaan.

Eri kohteitten kesken jakaantuivat käynnit seuraavasti:

	Vuonna 1957				Vuonna 1956			
	Voikka	Kuusaa	Lapset	Yhteensä	Voikka	Kuusaa	Lapset	Yhteensä
Nauhanaho	1.129	1.019	4.272	6.420	1.149	1.350	4.537	7.036
Kukkomäki	195	639	1.256	2.090	900	2.891	1.751	5.542
Urajärvi	693	1.005	—	1.703	—	—	—	—
Viestin maja	380	—	891	1.271	617	—	1.183	1.800
Haarakallio	1.002	—	939	1.941	1.153	—	1.083	2.236
Puhjonmäki	—	110	761	871	—	278	596	874
Sääksniemi	—	583	345	928	—	480	418	898
Lappakoski	—	952	1.333	2.285	—	1.128	1.591	2.719
Ahola	—	801	472	1.273	—	1.090	1.317	2.407
Kuusaan hiihtomaja	—	—	—	—	—	—	1.221	—
Yhteensä	3.404	5.109	10.269	18.782	3.819	7.217	13.697	24.733

Parhaat tulokset eri sarjoissa olivat:

KYMINTEHDAS

Naiset: 1) Hilja Häkkinen, rak.os., 598 km. 2) Lyyli Marttila, sell., 326. 3) Ida Aholin, Kauppa Oy, 307. 4) Annikki Aranko, Saksanaho, 306. 5) Elli Tuukkanen, talous, 304. 6) Saara Hänninen, Ky.pap., ja Aili Kaartinen, konttori, 224. 8) Eila Liimatainen, Kuu.korj., 220. 9) Rauha Raento, rak.os., 217. 10) Kerttu Virtanen, laborat., 206.

Miehet: 1) Raimo Porvari, Ky.pap., 1240 km. 2) Veikko Pasi, Ky.pap., 1200. 3) Vihtori Porvari, Ky.pap., 1002. 4) Leevi Ollila, sell., 905. 5) Reijo Mauno, talous, 803. 6) Erkki Erjansalo, sell., 786. 7) Arvo Nurminen, ulkotyö, 716. 8) Olli Suurmäki, Kuu.pap., 662. 9) Veikko Siiankoski, rak.os., 641. 10) Eino Hottinen, sell., 636. 11) Eino Häkkänen, Ky.pap., 612. 12) Oskari Lahti, Kuu.pap., 610. 13) Johannes Pöyry, Kuu.pap., 594. 14) Tauno Levänen, rak.os., 567. 15) Urmas Laakso, rak.os., 547.

Palveluksessa olevien puoliset: 1) Edith Ollila, sell., 639 km. 2) Maiju Harlin, Ky.korj., 404. 3) Vieno Virtanen, kloorit., 354. 4) Bertta Lampinen, Ky.korj., 320. 5) Olga Takala, rak.os., 230. 6) Aino Seppälä, saha, 204. 7) Irja Monthan, Kuu.korj., 202.

Tytöt 7—11 v.: 1) Irma Tähtinen, rak.os., 585 km. 2) Päivi Nurminen, ulkotyö, 411. 3) Arja Pöyry, Kuu.pap., 312.

Tytöt 12—17 v.: 1) Brita Tähtinen, rak.os., 378 km. 2) Ulla Perätalo, ulkotyö, 327. 3) Leena Ollila, sell., 205. 4) Marja-Liisa Suojalehto, rak.os., 183. 5) Ritva Vierula, as.os., 135.

Pojat 7—11 v.: 1) Reijo Laukas, Kuu.pap., 804 km. 2) Juha Laitinen, sähkö, 754. 3) Raimo Bäckman, ulkotyö, 706. 4) Matti Tähtinen, rak.os., 618. 5) Jorma Kanerva, Kuu.pap., 456. 6) Tapio Nikkilä, sell., 425. 7) Markku Heinonen, rak.os., 406. 8) Timo Nyberg, Ky.korj., 312. 9) Esko Pesu, kuljetus, 308. 10) Ossi Tuukkanen, talous, 306.

Pojat 12—17 v.: 1) Pauli Tamminen, Ky.pap., 806 km. 2) Raimo Väkevä, sähkö, 525. 3) Taisto Porvari, Ky.pap., 470. 4) Aimo Pöyry, Kuu.pap., 348. 5) Tapio Rusi, talous, 265. 6) Aarre Jokivuori, Ky.pap., 251. 7) Jouko Mäkinen, talous, 228. 8) Tarmo Linden, sell., 225. 9) Jorma Mäkinen, talous, 217. 10) Jouni Suurmäki, Ky.pap., 208.

Palveluksessa olevat osallistuvat hopealusikkakilpailuun ja nuorten sarjoissa palkitaan kunkin sarjan 5 parasta. Palkintojenjakotilaisuus järjestetään ensi syksynä.

Työpaikkaurheilutoimikunnan suorittaman arvonnän perusteella jakautuivat lomapalkinnot seuraavasti:

Naiset: Saara Hänninen Ky.pap. (4 arpaa) ja Kerttu Virtanen, laborat. (4). Varalle Vieno Kivinen, Ky.korj. (2), Alli Lahtinen, konttori (2) ja Elli Tuukkanen, talous (5). — Miehet: Yrjö Rajala, sell. (5), Eetu Laukas, Kuu.pap. (4), Veikko Lupunen, rak.os. (5), Erkki Erjansalo, sell. (5), Vihtori Porvari, Ky.pap. (5), Yrjö Sorsa, sell. (4), Veikko Pasi, Ky.pap. (5) ja Timo Apajasaari, Ky.pap. (5). Varalle Vilho Karjalainen, Ky.pap. (3), Väinö Ehrukainen, rak.os. (3) ja Esko Mattila, Ky.korj. (2). — Puolisot: Anita Löfgren,

konttori (2), Irja Monthan, Kuu.korj. (4) ja Anna-Maria Lemström, tekn.os. (1).

Yhteisloma vietetään vasta ensi syksynä Vuolenkosken lomakodissa.

VOIKKA

Miehet: 1) Pauli Vehmassalmi, sell., 1.400 km. 2) Wainö Lehtinen, korjauspaja, 1.014. 3) Pauli Seppälä, sell., 1.008. 4) Viljo Erkkilä, sähkö, 788. 5) Erkki Multanen, ulkotyö, 758. 6) Anssi Nurminen, korjauspaja, 744. 7) Risto Paljakka, pap., 732. 8) Mikko Hämläinen, pap., 708. 9) Paavo Vähänen, karbidi, 672. 10) Lasse Knapp, pap., 643. 11) Pentti Taavila, sell., 632. 12) Toivo Nikkinen, puuhiomo, 610. 13) Ludvig Laitinen, karbidi, 548. 14) Unto K. Koskinen, pap., 546. 15) Antero Ahomies, pap., ja Kalevi Palander, puuhiomo, 536.

Naiset: 1) Aune Peltola, talous, 384 km. 2) Raili Turkki, rak.os., 315. 3) Ilta Virta, Kauppa Oy, 312. 4) Eila Puljava, karbidi, 222. 5) Orvokki Ollikainen, ulkotyö, 205.

Palveluksessa olevien miesten puoliset: 1) Toini Vass, ulkotyö, 552 km. 2) Orvokki Nyman, pap., 488. 3) Sanni Koskinen, pap., 347. 4) Helmi Ojames, sell., 340. 5) Lahja Sulkanen, puuhiomo, 330. 5) Selma Vepsäläinen, puuhiomo, 312. 7) Gunna Högnäs, höyry, 257. 8) Irja Tiitinen, pap., 234. 9) Terttu Takala, pap., 224. 10) Maila Fagerlund, korjauspaja, 204.

Tytöt 12—17 vuotta: 1) Sirpa Hasari, sell., 427 km. 2) Marja-Leena Koskinen, pap., 336. 3) Ulla-Maija Eklund, höyry, 303. 4) Maija-Liisa Peuhu, sell., 252. 5) Raija Hamari, karbidi, 220. 6) Riitta Kiviranta, pap., 216.

Pojat 12—17 vuotta: 1) Lasse Elonen, pap., 406 km. 2) Pekka Kivioja, pap., 346. 3) Antti Rämä, pap., 324. 4) Pentti Mouhu, rak.os., 318. 5) Kari Halme, sähkö, 308. 6) Juha Nurminen, korjauspaja, 284. 7) Leo Ukkonen, rak.os., 274. 8) Reijo Sundström, karbidi, 268.

Tytöt 7—11 vuotta: 1) Eeva Sulkanen, puuhiomo, ja Pirkko Sulkanen, puuhiomo, 402 km. 3) Riitta Hasari, sell., 236.

Pojat 7—11 vuotta: 1) Matti Parvinen, puuhiomo, 504 km. 2) Harri Paavola, puuhiomo, 370. 3) Juha-Matti Koskinen, pap., 352. 4) Arto Kivioja, pap., 340. 5) Juhani Peuhu, puuhiomo, 288. 6) Kimmo Laitinen, karbidi, 270. 7) Kaarlo Lahtinen, raitiotiet, 262. 8) Matti Mönkkönen, rak.os., 231. 9) Eero Fagerlund, korjauspaja, 216. 10) Timo Lindberg, rak.os., 210.

Työpaikkaurheilutoimikunnan suorittamassa arvonnassa jakautuivat neljän vuorokauden lomapalkinnot seuraaville:

Palveluksessa olevat: Pauli Seppälä, sell., Unto Seppälä, raitiotiet, Olavi Takala, pap., Aarno Schön, korjauspaja, Pauli Ojames, sell., Unto Koskinen, pap., ja Eila Puljava, karbidi. Varalle: Timo Paulanko, höyry, Martti Vanhalahti, sell., Eino Puranen, höyry, ja Aune Peltola, talous. — Puolisot: Sirkka Järvinen, korjauspaja, ja Helmi Ojames, sell. Varalle Annikki Vähänen, karbidi, ja Selma Vepsäläinen, puuhiomo. — Työpaikkaurheilutoimikunnan edustajana lähtee lomalle Lasse Kaukola korjauspajalta.

Manan majoille

ROUVA SILPA LUUKAS

Helmikuun 11. pnä kuoli Kuusankoskella äkillisen sairauden murtamana rouva Silpa Aleksandra Luukas 60 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt 5.5.1897 Jämsässä. Vuoden 1923 lopulla hän tuli miehensä ja lastensa keralla Eerolan kartanoon, missä kesäisin otti osaa tilan maanviljelystöihin. Miehensä v. 1946 sairastuttua hän hoiti menestyksellä tämän tehtävät noin vuoden ajan eli miehensä kuolemaan saakka. Sen jälkeen hän työskenteli tilapäistyöntekijänä ja saunanlämmittäjänä Eerolassa, kunnes hänen vuoronsa tuli siirtyä ajasta iäisyyteen.

Rouva Luukas oli tarmokas työn ja toiminnan ihminen. Suuren osan vapaa-ajastaan hän uhrasi Sotaleskien ja Kaatuneiden Omaisten Huolto ry:n Kuusankosken alaosaston hyväksi, jonka innokkaana toimihenkilönä ja viimeksi puheenjohtajana hän oli monet vuodet kuuluen myös mainitun yhdistyksen Kymenlaakson piirin piiritoimikuntaan. Lisäksi hän toimi Suomen Punaisen Ristin Kuusankosken osaston vanhusten kerhon puheenjohtajana.

Vainajaa jäi lähinnä suremaan tytär perheineen.

Kymenlaakson Viesti

Tämänvuotinen Kymenlaakson Viesti, joka oli jo kymmenes, hiihrettiin maaliskuun 10. pnä reitillä Kotka—Voikka. Kilpailuun osallistui 25 joukkuetta, joista A-sarjaan 8, B-sarjaan 8, C-sarjaan 2 ja D-sarjaan 7. Voittajana selviytyi Myllykosken joukkue Arvo Viitasen ansiosta, joka viimeisellä viestiosuudella sivuutti Tampellan ankkurimiehen ja teki siten tyhjiksi Tampellan haaveet kiertopalkinnon saamisesta jo nyt lopullisesti omakseen. Myös Kotkan poliisilaitoksen Jalo Paunonen uhkasi Tampellan Lasse Bergqvistiä, mutta matka loppui kesken ja eroa jäi vielä 24 sekuntia.

Kymin Oy:stä oli mukana kaksi joukkuetta, joista Kymintehdas jäi A-sarjassa viimeiseksi pudoten ensi vuodeksi B-sarjaan. Voikka tuli B-sarjassa neljänneksi.

*Uusi koulutalo kuvattuna
vihkiäispäivänään.*

Kuusankosken yhteiskoulun koulutalon vihkiäisjuhla

Syyskuun numerossamme kerroimme Kuusankosken yhteiskoulun uuden koulutalon harjannostajaisista ja juhlallisesta peruskiven muurauksesta. Vuoden loppuun mennessä tämä tilavuudeltaan 16.200 m³:n suuruinen komea koulurakennus, jonka on piirtänyt arkkitehti Toivo Löyskä, valmistui ja kevätlukukausi päästiin aloittamaan uusissa suojissa.

Muutto vanhalta "Valkaman koululta" ja Opistotalon pimeistä luokkahuoneista nykyaikaiseen ja valoisaan koulutaloon merkitsi suuren toiveen toteutumista. Tästä koulutalohankkeesta oli muodostunut laajojen piirien sydämen asia ja tulosta on pidettävä kauniina osoituksena paikkakunnan sivistystahdosta, rakentavasta yhteistoiminnasta ja yksityisten henkilöiden epäitsekästä uhrautuvaisuudesta.

Tämä myönteinen suhtautuminen koulua kohtaan tuli vakuuttavalla tavalla esiin koulutalon vihkiäisjuhlassa, jota vietettiin sunnuntaina huhtikuun 7:ntenä. Koulun juhlasaliin oli kokoontunut runsaslukuisesti kutsuvieraita — sekä julkisuuden edustajia että koulun ystäviä — ja tilaisuudesta muodostui mieliinpainuva kulttuurijuhla. Koulun kannatusyhdistyksen ja johtokunnan puheenjohtaja, agronomi Kalle Varis korosti tervehdyspuheessaan yhteistyön ratkaisevaa osuutta rakennushankkeen toteutumisessa. Hän mainitsi, että rakennuskustannukset nousivat 105 miljoonaan ja kaluston hankinta 5 miljoonaan markkaan. Koulun vihki jaloön tehtävänsä piispa Martti Simojoki. Muotokauniissa ja lämminhenkisessä puheessaan hän johdatti mieliin koulun tärkeimmän tehtävän. Sen tulee kasvattaa oppilaansa totuuden

Piispa Martti Simojoki vihkiäispuhetta pitämässä.

rakkauteen ja Jumalan pelkoon. Olkoon todellinen ihmisyyys koulutyön perimmäisenä tavoitteena. Ylitarkastaja Tahvo Kontuniemi kosketteli koululaitoksen tämän hetkisiä ongelmia, joiden selvittämisessä kouluviranomaiset toivovat opettajien, lasten vanhempien ja kaikkien valvutuneiden kansalaisten apua. Arvokasohjelmaisen juhlan lopussa seuranneen vapaan sanan aikana esitettiin koululle lukuisia onnentoivotuksia. Kymin Osakeyhtiön puolesta onniteli koulua vuorineuvos K. E. Ekholm.

Kymintehtaan Sekakuoro Kaiku 50-vuotias

Maaliskuun 30. pnä juhli Kymintehtaan Sekakuoro Kaiku perustamisensa 50-vuotismuistoa pitämällä juhlakonsertin Kuusankosken yhteiskoulun uuden koulutalon juhlasalissa. Koko toimintansa ajan kuoro on saanut paikkakuntalaisten taholta osakseen lämmintä myötämielisyyttä ja niinpä nytkin runsaasti yli 500 henkeä käsittävä kuulijakunta oli saapunut sille kiitostaan ja kunnioitustaan osoittamaan sekä onnea uudelle 50-vuotistaipaleelle toivottamaan.

Ne olosuhteet, joissa Kaiku-kuoro syntyi, olivat sikäli edulliset, että oli olemassa hyvät äänivarat omaava ja jo useita vuosia kuorotoiminnassa mukana ollut laulajien joukko, joka sillä kertaa oli johtajan puutteen takia hajallaan. Kun sitten syksyllä 1907 Kymintehtaan kansakoululle tuli uusi nuori opettaja, Väinö Niinivaara, jonka tiedettiin toimineen kuoronjohtajanakin, oli itsestään selvää, että rivit pyrittiin jälleen kokoamaan ja kuorotoiminta panemaan uudelleen vireille. Opettaja Niinivaaran lupauduttua ryhtymään kuoron johtajaksi oli asia selvä ja uusi kuoro pääsi heti aloittamaan toimintansa.

Väinö Niinivaaran johdolla kuoro vuosien mittaan saavutti kauniita tuloksia kohoten maamme valiokuorojen joukkoon. Sortavalan laulujuhlilla kesällä 1926 Kaiku-kuoron esitykset olivat niin korkeatasoisia, että se kuorojen välisissä laulukilpailuissa sai I palkinnon I sarjassa. Mainittakoon, että kuoro on vuosia 1914 ja 1935 lukuun ottamatta ollut mukana kaikilla yleisillä laulujuhlilla ja Kymenlaakson laulujuhlilla joka kerta. Ensimmäiset Kymenlaakson laulu-

juhlat pidettiin muuten kesällä 1930 Kuusankoskella Kaiku-kuoron huolehtiessa niiden järjestelypuolesta.

Kokonaista 41 vuotta kuorolla oli onni pitää Väinö Niinivaara johtajanaan. Kun hän maaliskuun lopulla 1948 äkillisen sairauden murtamana siirtyi manan majoille, kohtasi kuoroa ensimmäisen kerran johtajapula. Vakinaista johtajaa ei onnistuttu saamaan ennen kuin v. 1953, jolloin Kuusankosken työväenopistoon perustettiin musiikinopettajan virka, jonka haltijaksi valittu musiikinopettaja Heikki Koskenseppä suostui ryhtymään Kaiku-kuoron johtajaksi.

Juhlakonsertissaan kuoro lauloi toistakymmentä numeroa käsittävän ohjelman, johon sisältyi useita kotimaisen kuorokirjallisuuden edustavimpia sävellyksiä, mm. niinkin vaativat teokset kuin Kuulan "Omenapuut" ja Genetzin "Karjala". Viimeksi mainitussa lauloi soolo-osan taiteilija Antti Koskinen, joka myös esiintyi omin soolonumeroin.

50-vuotias kuoro sai illan kuluessa vastaanottaa lukuisia onnitteluja. Kymin Osakeyhtiön laakeriseppeleen toivat varatoimitusjohtaja Knut von Troil ja sosiaalipäällikkö Ake Launikari, joista ensin mainittu onnittelujen ohella kiitti yhtiön puolesta kuoroa siitä auliudesta, jota se aina on osoittanut esiintymällä yhtiön järjestämissä juhlatilaisuuksissa. Samalla hän esitti myös omat onnittelunsa ja lausui vielä tässä yhteydessä kiitoksensa aikoinaan saamastaan kultaistesta kunniajäsenen merkistä, jota hän kantoi rinnassaan.

Helsingin Kamariorkesterin yhtiöläiskonsertti

Radio-orkesteri vieraili Voikan paperivarastossa kolmisen vuotta sitten ja viime maaliskuun 10:ntenä kuusankoskelaiset saivat kokea orkesterielämyksen Helsingin Kamariorkesterin antaessa yhtiöläiskonsertin Kuusankosken seuratalossa.

Kenties hieman vanhahtavalta ja hienolta kuuluvana sana "kamariorkesteri" ei ollut herättänyt ennakkoluuloja, koska sali oli melkein viimeistä sijaa myöten täynnä. Ja vaikka ohjelmalla ei ollut vähääkään populäärisyyden tuntua, tempasivat erinomaiset esitykset yleisön täydellisesti valtoihinsa. Tämä oli jälleen vakuuttava esimerkki siitä, että hyvä musiikki hyvin esitettynä ja tulkittuna tapaa laajan kaiku-

pohjan suuren yleisön keskuudessa, kunhan musiikkiin vain suhtaudutaan ennakkoluulottomasti.

Ohjelma — Händel, Mozart, Tšaikovski — oli todellakin sellainen, että sen olisi voinut esittää missä musiikin metropolissa tahansa. Ja tämä ensiluokkaisista taiteilijoista kokoonpantu 20-miehininen kamariorkesteri ei myöskään säikkyisi vaativintakaan konserttilavaa. Mutta niinpä orkesterin perustaja ja kapellimestari Paavo Berglund — poikkeuksellinen lahjakkuus meidän oloissamme — onkin etsinyt esikuvansa musiikkimaailman elävimmiltä lähteiltä ja asettanut myös omat päämääränsä tinkimättömän taiteilijan tavoin korkealle.

HARJANNOSTAJAISET SALOSSA

Maaliskuun 14. pnä liehui siniristilippu Salon tehtaitten uudisrakennuksen katolla merkkinä siitä, että rakennus oli edistynyt niin pitkälle, että voitiin vietää sen harjannostajaisia.

Vuonna 1951 valmistui tehtaille uusi 8.000 m³ käsittävä tehdasrakennus, joka oli suunniteltu siten, että sitä tarpeen tullen voidaan laajentaa. Viime elokuussa ryhdyttiinkin laajennustöihin ja nyt oltiin harjannostajaisvaiheessa. Uuden osan lasketaan valmistuvan lopullisesti kesän kuluessa.

Laajennus käsittää yhteensä 16.000 m³. Tehdassalin lattia-ala on 2.400 m² ja ruokala- sekä pesulaosan 225 m². Yhdessä aikaisemmin valmistuneen osan kanssa tulee koko uuden tehdasrakennuksen tilavuudeksi yli 24.000 m³. Laajennuksen on suunnitellut Oy Teollisuusrakenne Ab Helsingistä. Rakennustyön suorittaa tehtaan oma rakennusosasto rakennusmestari Simo Koiviston toimiessa vastaavana rakennusmestarina. Vesi- ja lämpöjohtotyöt suorittaa Vesi-johtoliike Huberin Turun osasto, maalaustyöt velj. Alangon maalausliike Salosta, lasitustyöt lasitusliike W. J. Sjöblom Salosta sekä kattamis- ja eristystyöt

Asfaltti Oy Lemminkäinen Helsingistä. Ovet ja ikkunat toimittaa Salon Rakennusteollisuus.

Harjannostajaistilaisuudessa pitämässään puheessa Högforsin tehtaan johtaja, vuorineuvos G. Arppe esitti tehtaan johdon kiitokset rakennuksen suunnittelijoille, työntekijöille ja Salon kauppalalle, joka on myönteisesti suhtautunut teollisuuden sijoittamiseen kauppalaan. Vuorineuvos Arppe mainitsi mm., että nyt harjassaan oleva tehdashalli on osoituksena siitä, että Högforsin tehdas haluaa pyrkiä entistä suurempaan kilpailukykyyn ulkomaiden kanssa. Mikäli tullisuoja joskus poistetaan, muodostuu se kohtalokkaaksi teollisuudellemme, elleimme uudistuksen ja työmenetelmien parannuksin ole valmiit muutosta vastaanottamaan.

Kauppalanjohtajan varamies, työnjohtaja Paavo Iltanen esitti kauppalan onnittelut. Hän mainitsi, että kauppa mielellään näkee tämän tehdaslaajennuksen. Merkitseehän se sitä, että teollisuus näin tarjoaa jatkuvia työmahdollisuuksia kauppalaisille. Niitä ei Salossa ainakaan tähän asti ole ollut liikaa. Hän totesi myös, että sosiaaliset olot tehtaalla ovat hyvät, ja nyt valmistuva ruokala- ja pesulaosa on omiaan niitä vielä parantamaan.

Työntekijäin puolesta puhui pääluottamusmies Aatos Sinivaara. Hän esitti kiitokset hyvästä yhteistoiminnasta rakennusvaiheen aikana ja kiitti myös kestityksestä sekä toivotti jatkuvaa menestystä tehtaalle.

**HÖGFORSIN
TEHDAS**

Viereisellä sivulla: Tehtaan uusi osa harjannostajaispäivänä.

Vasemmalla: Högforsin tehtaan johtaja, vuorineuvos Gustaf Arppe puhumassa.

Oikealla: Kauppalanjohtajan varamies, työnjohtaja Paavo Iltanen esittää kauppalan onnittelet.

Rakennustyömaan työntekijöiden onnittelet ja kiitokset tulkitsee pääluottamusmies Aatos Sinivaara.

Vierailulla Högforsin Teknillisessä Kerhossa

*Teknillisen kerhon jäseniä torstai-
illassaan.*

Aikanaan on lehdessämme useaan otteeseen kerrottu Högforsin Teknillisestä Kerhosta, sen vireästä opintotoiminnasta ja virkistävistä tempauksista. Viime vuosina kerho on kuitenkin karttanut julkisuutta lehtemme palstoilla. Mutta olisi erehdys luulla, että tämä näkymättömyys olisi johtunut innostuksen heikentymisestä, mikä ei kylläkään ole harvinainen ilmiö kerhotoiminnasta puheen ollen. Mitään tällaista väsähtämistä ei ole tapahtunut Högforsin Teknillisen Kerhon kohdalla. Päinvastoin vauhti on yhä vain tiivistynyt ja opetusohjelma suuntautunut entistä määrätietoisempiin uomiin.

Tulimme tästä vakuuttuneeksi vieraillessamme kerhossa eräänä torstai-iltana. Kysymyksessä ei ollut mikään erikoinen tilaisuus, ainoastaan tavanomainen jokaviikkoinen kerhoilta. Ei edes vieras esitelmöitsijä ollut houkuttimena, vaan illan ohjelmasta vastasi mies, jota on varmaan kuultu eniten tässä kerhossa, nimittäin kerhon puuhakas puheenjohtaja, rehtori T. Nissinen. Tulimme illan kuluessa siihen käsitykseen, ettei tähän kerhoon tullakaan pelkästään jonkun tunnetun vierailija-nimen houkuttelevana, vaan kerhoiltaan kokoonnutaan eräänlaisesta sisäisestä velvoituksesta. Kerho on vuosien varrella tullut jäsenilleen läheiseksi. Ja mikä mielenkiintoisinta, tämä juurtuminen on tapahtunut totisten asioiden merkeissä. Pohdittavana on ollut kysymyksiä, jotka ovat liittyneet kunkin jokapäiväiseen työhön joko välittömästi tai välillisesti. On kuultu valimoalan uusimmista virtauksista ja yleensä teknillisen maailman uutuuksista.

On perehdytty vaikeisiin työnjohto-ongelmiin ja liikuttu laveammallakin yleisten asioiden parissa. Tällaisten aiheiden pohtiminen ei suinkaan ole ollut mitään ajanvietettä, vaan on vaatinut jokaiselta henkistä ponnistusta. Mutta varmaan jokainen on myös saanut jotakin, koska kerhon rivit eivät ole vuosien mittaan harventuneet vaan yhä vain kasvaneet. Nykyisin kuuluu kerhoon pitkälti toista sataa jäsentä: insinöörejä, työnjohtajia ja konttorihenkilökuntaa, jotka näiden kaikille yhteisten tärkeiden asioiden ääressä voivat kartuttaa tietojaan ja taitojaan ja samalla vaihtaa mielipiteitään. Jokapäiväisen kiireen lomassa ei keskusteluun oikein tarjoudukaan tilaisuutta.

Tällä kerholla on siis selvästi koulutuksellinen tehtävä. Kuitenkin siitä on kaukana kaikenlainen koulu-
maisuuksisuus ja kurssimaisuus. Ja siinä epäilemättä piilee-
kin osaltaan kerhon menestymisen salaisuus. On osattu löytää sellaiset muodot ja menettelytavat, jotka tekevät yhdessäolon ja tärkeiden asioiden pohtimisen miellyttäväksi ja antoisaksi.

Jo ulkonaiset puitteet ovat viihtyisät. Kerholla on oma kodikas huoneisto seuratalon yläkerrassa. Kerhoillassa istutaan pienten pöytien ääressä ja ohjelman lomassa tarjolla on teetä. Päänumero on kuitenkin esitelmä ja siinä pohjalla käytävä keskustelu. Kuulemamme rehtori Nissisen luento käsitteli Länsi-Saksan teollisuuden koulutuskysymyksiä, joihin hän oli perehtynyt opintomatkinsa yhteydessä. Ja oikea mies hän olikin puhumaan tästä aiheesta, sillä ammattikasvatus-

asioiden hoitaminen ei ole ainoastaan hänen varsinainen työnsä vaan myös hobbynsa. Silmäillessämme talvikauden ohjelmaa huomasimme, että eräät muutkin olivat tuoneet kerholle tuoreita ammattialan terveisiä ulkomailta aina Yhdysvaltoja myöten. Mutta yhtä hartaina kuin näitä eturivin teollisuusmaiden kuvauksia on seurattu, on pohdittu oman työpaikan ongelmia. Ja olemme varmat, että kokemusta on tällöin ollut yhtäaikaa riittävästi koolla.

Loppuilta kului sitten kevyemmissä merkeissä. Saatiin nähdä mielenkiintoisia filmiesityksiä. Jäipä aikaa vapaammalle seurustelullekin, mutta helposti tuntui juttu senkin aikana luiskahtavan illan "tekstiin".

Kierrellessämme seuraavana päivänä valimohalleissa ja konepajan työsaleissa vilahti työn tuoksinan keskellä useita edellisestä illasta tuttuja kasvoja. Keskusteluun ei työn äänien keskellä oikein tarjoutunut tilaisuutta, mutta lopulta osuimme pääsuunnittelija Pentti Vaarasalon piirustuslaudan ääreen ja siinä tarjoutui sopiva hetki haastatteluun. Johdatimme puheen edelliseen iltaan ja teknilliseen kerhoon. Haastateltavamme antoi varauksettoman tunnustuksen kerholle. Hän korosti nimenomaan sitä seikkaa, että kerhosta on opetuksellisessa mielessä jokaiselle

Kerhon myhäilevä puheenjohtaja, rehtori T. Nissinen esitelmöimässä kerholaisilleen.

Pääsuunnittelija Pentti Vaarasalo piirustuslautansa ääressä.

hyötyä. Se pitää jokaisen ammatillisesti vireänä ja ajan tasalla ja siksi kerhossa saadaankin mitä parhainta jatko-opetusta. Kaikkein vilkkaimmillaan käy keskustelu kuulemma silloin, kun käsitellään oman talon asioita ja kun kaksi osastoa katsovat asioita omalta "kantiltaan". Mutta kyllä sitten keskustelun kuluessa kokonaisuuskin pääsee näkyviin ja tulos muodostuu myönteiseksi ja rakentavaksi. Haastateltavamme antoi luento-ohjelmasta kiitosmaininnan. On kuultu todella loistavia ja antoisia esitelmiä, eikä ole koskaan sattunut, että kuulijamäärä olisi jäänyt vähäiseksi, ei edes kovan lumipyryn sattuessa.

Pääsuunnittelija Vaarasalo antoi tunnustuksen myös kerhon muulle toiminnalle. Varsinaiseen opetusohjelmaan on liittynyt useita teollisuusretkeilyjä. Ei myöskään virkistyspuolta ole unohdettu. Parhaiten on päästy rentoutumaan Mustikkamäessä, kerhon virkistyskodissa, jossa reilu toveruus ja läheinen yhteenkuuluvaisuus ovat innostaneet kerholaisia talokoihin, kalastuskilpailuihin, otteluihin pienoiskilpailuradalla tai muuten vain rattoisaan yhdessäoloon.

Sosiaalitarkastaja Alli Suominen (vas.) neuvottelemassa työhuoneessaan kunnalliskodin johtajattaren Elsa Tuomenojan kanssa eläkeläisiä koskevista asioista.

Viereisellä sivulla:

Hyvin näyttää kankaankudonta edistyvän sosiaalitarkastaja Alli Suominen ja rva Lempi Lindholmin tyytyväisistä ilmeistä päätellen.

Reikäompelukurssi parhaillaan menossa. Rva Valma Liikkanen (äärimmäisenä oikealla) ohjaamassa kurssilaisia "kädestä pitäen".

Torstai-kerho

Torstai-illan käyntimme Högforsin tehtaan seuratilassa ei rajoittunut ainoastaan vierailuun teknillisessä kerhossa, vaan meillä oli mieluisa tilaisuus käväistä illan kuluessa myös juhlasalin puolella torstai-kerholaisia tervehtimässä. Jo taloon tullessamme havaitsimme, että miesten ohella sinne kokoontui runsaasti naisväkeä. Oli näet kuukauden viimeinen torstai, jolloin Torstai-kerholla on säännöllisesti iltatilaisuutensa.

Högforsilaiset tuntevat tämän elinvoimaisen naisten kerhonsa, ja siitä on lehdessämmekin silloin tällöin ollut mainintoja. Se on siitä erikoinen kerho, ettei mitään jäseneksi ilmoittautumista tarvita. Kerhon ovet ovat avoinna kaikille tehtaan piiriin kuuluville naisille, töissä käyville, perheenmännille, rouville ja neideille, vieläpä nuori väkikin on tervetullut sen tilaisuuksiin. Tästä johtuu, että kerhossa näkee sekä vanhaa että nuorta polvea ja väliin saattaa osanottajien määrä nousta jopa kahteensataan. Kuitenkin tilaisuuksille on ominaista tuollainen kerhoiltaan kuuluva välitön ja kotoinen tunnelma. Istutaan pitkien pöytien ääressä ja ohjelman lomassa nautitaan kahvia tyttökerholaisten huolehtiessa tarjoilusta. Ohjelmaa on runsaasti. Siitä pidetään huolta etupäässä omin voimin, mutta usein saadaan pääesiintyjäksi joku vieras luennoitsija. Tämän lisäksi näytellään opetuselokuvia ja muita tilaisuuteen sopivia lyhytfilmejä. Ei sovi unohtaa myöskään yhteislaulua, joka vähän päästä kajahtaa ilmoille.

Mietimme siinä kahvia juodessamme, millä voimalla saadaan naisväkeä näin paljon kerhoiltaan, jonka ohjelmassa ei kuitenkaan ole mitään sellaista, jota kannattaisi suuriäänisesti mainostaa. Tulimme siihen tulokseen, että varmaankin näiden tilaisuuksien veto-voimana on tuo kotoinen henki, jota on omiaan lujittamaan se, että kosketellaan kaikille niin läheisiä

asioita. Vaikka hetkeksi päästäänkin irroittautumaan kodista, niin koti on yhä täällä kerhossakin keskeimpänä aiheena. Saadaan arvokkaita ja hyviä neuvoja. Ja näin etäämpää katsoen kodin asiat ikään kuin kirkastuvat. Jokainen saa uutta voimaa ja intoa, ja illan tuoma vaihtelu antaa kullekin virkistystä.

Mutta kuitenkin vasta seuraavana päivänä meille todella selvisi, millainen perusta tällä Torstai-kerholla oikein on. Vierailimme sosiaalitarkastaja Alli Suominen sievässä kodissa, jonka yhteydessä on hänen "virkahuoneensa" tai ehkä oikeammin sanottuna hänen vastaanottonsa. Täällä pienessä kansliassaan hän nimittäin ottaa vastaan "asiakkaitaan", keskustelee heidän kanssaan ja antaa ohjeita sekä neuvoja. Useimmiten ovat kysymyksessä aivan käytännölliset asiat, käsityömallin valitseminen, maton kutominen, leninkikankaan leikkaaminen tai jotakin muuta vastaavanlaista. Mutta väliin neuvotellaan aivan toisenlaisistakin huolista, perheessä vallitsevista ikävyvyyksistä, ristiriidoista tai muista ihmisiä raskauttavista murheista. Ja aina on sosiaalitarkastajalla joku rohkaiseva sana tai neuvo annettavana, olipa asia kuinka visainen tahansa.

Vielä selvemmin sosiaalitarkastajan työkenttä tulee esiin Toimelassa kangaspuiden ja ompelukoneiden keskellä. Tässä naisten omassa Toimelassa sananmukaisesti toimitaan, ompelukoneet surisevat, pirrat paukkuvat ja moni vaatekappale ja kodin somistus on täältä lähtöisin.

Toimela on avoinna joka päivä. Sosiaalitarkastaja on siellä ohjausta antamassa maanantaisin klo 9—13 ja torstaisin klo 18—22. Ohjausta voi saada sopimuksen mukaan muinakin päivinä. Harvoin onkaan tässä talossa kuollutta hetkeä. Toimelassa järjestetään myös monenlaisia kursseja. Meidän siellä käydessämme oli parhaillaan menossa konereikäompelukurssi rva Val-

ma Liikkasen toimiessa opettajana. Kurssilaiset oli jaettu kolmeen ryhmään, mutta siitä huolimatta kaikki halukkaat eivät olleet mahtuneet mukaan. Samoin on laita 3-viikkoisten ompelukurssien, joita pidetään keväisin ja syksyisin. Vaikka kurseille otetaan 60 osanottajaa, olisi tulijoita vieläkin enemmän.

Sosiaalitarkastajan työkenttään kuuluvat vielä monet muutkin asiat, puutarhaneuvonta, kotikäynnit ja

tarkastukset, kotitalouden havainto-opetus, tilapäis-
muonitusten järjestäminen, retket ja paljon muuta. Kosketuksen saaminen tehtaalaistekoihin ja erityisesti perheenemäntiin tapahtuu siten laajalla pohjalla ja mitä moninaisimmissa yhteyksissä.

Tällainen on Torstai-kerhon kivijalka. Se on luotu väsymättömällä työllä ja lähimmäisenrakkaudella, mutta siksi se on myös tavallista kestävämpi.

*Torstai-kerhon rattoisa kerhoilta menossa tyttökerholais-
ten toimiessa emäntinä. Etualalla ole-
van pöydän ympärillä vas. lukien rou-
vat Edit Styrman, Hanna Haapalainen,
Helmi Koppanen, Saimi Sikiö ja Eva
Virtanen.*

Suoma Lundell.

Stig Calamnius.

50-vuotiaita

Siivooja Suoma Lundell rautasulatosta 12. 5. 57. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä. Tehtaan palvelukseen hän tuli 9. 1. 1952 maatalousosastolle, mutta siirtyi 17. 8. 53 siivoojaksi tehtaan sulattoon.

Dipl.ekonomi Stig Calamnius konttorista 17. 5. 57. Hän on syntynyt Uudessakaarlepyyssä, tuli ylioppilaaksi v. 1927 Oulussa ja valmistui ekonomiksi Turun kauppakorkeakoulussa v. 1930. Högforsin tehtaan kirjanpito-osastolle hän tuli 20. 5. 1930 ja nimettiin v. 1932 tehtaan pääkirjanpitäjäksi sekä v. 1938 prokuristiksi. Vuodesta 1950 lähtien hän on toiminut kirjanpito-osaston päällikkönä. Hän on tehnyt opintomatkan Ruotsiin.

Koneenhoitaja Toivo Vehmanen paineilmakeskuksesta 27. 5. 57. Hän on syntynyt Tammelassa. Tehtaan palvelukseen hän tuli v. 1920 maatalousosastolle Haijalaan. 10. 7. 25 hän siirtyi kaavaajaksi valimoon ja sieltä v. 1953 koneenkäyttäjäksi paineilmakeskukseen.

Valaja Väinö Aalto valimosta 9. 6. 57. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä ja tuli 17. 6. 1923 työhön tehtaalte. Oltuaan välillä pariin otteeseen muualla hän palasi 12. 1. 50 takaisin, sillä kertaa valajaksi tehtaan valimoon. Aalto on innokas urheilumies.

HEINOLAN TEHTAAT

Kaasulaitoksenhoitaja Antti Pöysti 25. 3. 57. Hän on syntynyt Antreassa ja tullut palvelukseen 10. 5. 55.

Toivo Vehmanen.

Väinö Aalto.

Salon urheilukuulumisia

Harrastushiihto suoritettiin 13. 1. — 10. 3. välisenä aikana. Kohteita oli viidellä eri taholla kauppalaa. Vähälumisen talven ja myöhäisen lumentulon takia tulokset jäivät viimevuotisia heikommiksi. Matkaa kertyi silti 10.713 km ja hiihtokertoja oli 983. Tuloksia:

Naiset: Aili Kauramäki 794 km, Ilmi Åkerfelt 497, Laina Koivu 454, Maija Pusa 339, Lyyra Kuusinen 316, Aino Koivu 309, Kaarin Lehto 203, Lyyli Vasanko 201, Kirsti Oksanen 201, Mirja Lehti 160, Terttu Wink 159, Kyllikki Kallio 157, Liisa Ylönen 152 ja Paula Rask 107.

Miehet: Antero Lumme 603 km, Antti Laiho 596, Pentti Suominen 551, Pekka Saarinen 361, Hannu Vigelius 306, Martti Tuominen 287, Risto Lehto 259, Arvo Bang 258 ja Olavi Vuorisaaari 251.

Työssä olevien miesten vaimot: Ilona Suominen 205 km.

Tytöt: Ritva Bang 246 km, Pirkko Bang 216, Merja Laiho 72 ja Irmeli Heino 18.

Pojat: Matti Bang 234 km, Olli Suominen 150 ja Seppo Eskola 122.

Helmi—maaliskuun aikana suoritettiin sarjahiihdot 7, 15 ja 7 km:n matkoilla. Palkintojärjestys muodostui seuraavaksi:

Yleinen A-sarja: 1) Antero Lumme. 2) Antti Laiho. — Yleinen B-sarja: 1) Viljo Virtanen. 2) Olavi Vuorisaaari. — Yli 35-vuotiaitten sarja: 1) Pentti Suominen. — Alle 20-vuotiaitten sarja: 1) Hannu Vigelius.

Tehtaan mestaruushiihdot pidettiin 14. 3. raskaan ja suojaisten sään vallitessa. Tästä johtuen osanotto kilpailuihin jäi vain sisukkaimpien kamppailuksi. Yleisessä ja yli 35-vuotiaitten sarjoissa ratkaistiin myös kiertopalkinnon kohtalo. Antti Laiho sai yleisen sarjan kiertopalkintoon toisen kiinnityksen ja yli 35-vuotiaitten sarjassa Arvo Bang sai kolmannen kiinnityksen ja samalla kiertopalkinnon omakseen. Matka oli noin 14 km. Tuloksia:

Yleinen A-sarja: 1) Antti Laiho 53.38. 2) Pertti Hotokka 53.58. 3) Onni Suominen 1.01.15. — Yleinen B-sarja: 1) Viljo Virtanen 1.04.27. 2) Risto Lehto 1.04.43. 3) Olavi Vuorisaaari 1.06.47. 4) Pentti Lindqvist 1.07.23. — Yli 35-vuotiaitten sarja: 1) Arvo Bang 1.02.10. — Yli 45-vuotiaitten sarja: 1) Pentti Suominen 1.04.40.

LAHDEN TEHTAAT

Hitsaaja Einar Johannes Hietanen 10. 6. 57. Hän on syntynyt Korpilahdella, mistä mieheksi vartuttuaan muutti Lahteen. Tehtaamme palvelukseen hän tuli 17. 10. 1940 hitsaajaksi radiaattoriosastolle ja on jatkuvasti työskennellyt vastaavissa tehtävissä.

Einar Hietanen.

Yhtymämme hiihtomestaruuskilpailut

Juantehdas voitti miesten ja Högfors naisten joukkuemestaruuden

Yhtymämme XIV hiihtomestaruuskilpailut pidettiin helmikuun 24. p:nä Tavastilassa Hallan tehtaitten järjestäminä. Jo edellisenä talvena olisi ollut Hallan vuoro toimia niiden isäntänä, mutta yleislakon takia täytyi kilpailujen järjestämisestä silloin luopua. Kun Hallan tehtaitten välittömässä läheisyydessä ei lunta ollut tällä kertaa riittämiin, jouduttiin kilpailijat ja toimihenkilöt kuljettamaan parikymmentä kilometriä pohjoisemmaksi eli Tavastilaan, joka sijaitsee Kymin kunnan alueella Hallan kuulussa Karhulan kauppalaan. Kilpailuja suosi ihanteellinen sää ja kelikin oli erinomainen. Tosin aamupäivällä vallinnut ja juuri ennen kilpailujen alkua tauonnut lumisade oli peittänyt ladun, joten aivan kärkipäässä lähteneet joutuivat suorittamaan suurimman urakan, varsinkin numerolla 1 hiihtänyt metsäosaston U. Korhonen, joka koko matkan sai toimia ladun avaajana. Kun Tavastilan maasto on helpohkoa murtomaata, ei miestenkään 15 km pituiseen rataa sisältynyt mitään vaikeampia nousuja eikä myös laskuja. Rata oli muuten yksilennkinen, joten hiihtäjät eivät joutuneet välillä lainkaan käymään lähtöpaikalla.

Osanottajia oli miesten kilpailuun ilmoitettu 45, joista ikämiehiä 8. Heistä jäi lähtöpaikalle saapumatta kaksi, toinen näistä ikämies. Osanottajaluetteloa silmäillessä voitiin todeta, että siitä puuttui mm. vuosien 53 ja 55 hiihtokuninkaan, metsäosaston L. Tynin nimi, kun sen sijaan v. 54 mestaruuden saavuttanut ja v. 55 toiseksi sijoittunut saman osaston A. Miettinen oli mukana. Niin ikään nähtiin ladulla edellisten kisojen kymmenen parhaan joukkoon kuuluneista myös Juantehtaan E. Julkunen, metsäosaston L. Romppainen ja U. Korhonen, Voikan E. Multanen sekä Högforsin M. Elvas ja A. Moilanen. Kymintehtaan V. Pasi, joka v. 54 korjasi toisen palkinnon, mutta ei seuraavana vuonna sairauden takia voinut kilpailuun osallistua, oli jälleen tehtaansa hiihtomainetta puolustamassa. Ikämiesten puolella kaivattiin Kymintehtaan U. Niemeä, joka v. 55 ylivoimaisesti voitti ikämiesten mestaruuden ja sijoittui yleisessä sarjassa 13:nneksi. Salpausselkä veti tällä kertaa voimakkaammin, minkä kyllä hyvin ymmärtää.

Kauniimman sukupuolen edustus näissä kisoissa supistui melko vähiin, vain kolmasosaan siitä, mitä se oli Karkkilassa kaksi vuotta sitten. Ainoastaan Högfors oli tavoilleen uskollisena saanut täyden joukkueen mukaan, kolme söpöä tyttöä, joita ei aikaisemmin ole osanottajien joukossa nähty. Hallasta oli kaksi edustajaa, edellisellä kerralla 3:nneksi ja

5:nneksi sijoittuneet Raili Jaakkola ja Hilikka Borgman. Kolmannen edustajan puuttuminen aiheutti sen, ettei kiertopalkinnon, johon Hallalla on jo neljä kiinnitystä, kohtalo tällä kertaa lopullisesti ratkennut. Kuudes osanottaja oli Kymintehtaalta, ensikertalainen näissä arvokisoissa.

Taipaleelle lähetettiin ensin miehet parittain minuutin väliajoin. 9,6 km:n kohdalla oli paras aika 43.58 metsäosaston uudella löydöllä E. Mähösellä. Hänen "seuratoverinsa" L. Romppainen oli toisena 5 sek. heikommalla ajalla ja kolmannella tilalla oli Kymintehtaan V. Pasi 31 sek. Romppaisesta jäljessä. Seuraavina olivat Juantehtaan E. Julkunen 44.55, metsäosaston latua aukonut U. Korhonen 45.16, Kymintehtaan uusi mies A. Vainio 45.19, Högforsin M. Elvas 45.54, Juantehtaan I. Issukka 46.15, metsäosaston A. Miettinen 46.26 ja kymmenentenä Voikan E. Multanen 47.03. Kamppailu hiihtokuninkuudesta muodostui odotetusti kahden ensin mainitun väliseksi, ja kun Romppainen pystyi lopputaipaleella jättämään Mähöstä 16 sekuntia, oli kilpailu ratkennut hänen voitokseen ajalla 1.10.40 Mähösen loppuajan ollessa 1.10.51. Pasi säilytti kolmannen tilansa, mutta Korhonen ja Julkunen vaihtoivat paikkaa samoin kuin seuraaviksi sijoittuneet Elvas ja Vainio. Multanen nousi 10:nneksi tilalta 8:nneksi Miettisen pitäessä pintansa 9:ntenä. 10:nneen sijan valtasi Juantehtaan E. Tiainen, joka väliaika-asemalla oli 14:ntenä. Issukka putosi 11:nneksi.

Ikämiehistä oli tällä kertaa paras Högforsin O. Kahila tuloksella 1.18.56, lähinnä seuraavina Voikan P. Vähänen ja Högforsin Arvo Astala.

Joukkuekilpailussa huomioitiin isoilta tehtailta, joihin kuuluivat Kymintehdas, Högfors ja Voikka, kuuden parhaan edustajan keskitulos, muilta neljän. Metsäosasto, Halla ja kirjapaino eivät osallistuneet joukkuekilpailuun. Tehtaitten välisen kiertopalkinnon voitti ylivoimaisesti Juantehdas, joka nyt ensimmäisen kerran saavutti mestaruuden. Sen keskitulos oli 1.15.18,7. Kymintehdas päihitti niukasti Högforsin aikaeron ollessa vain vajaat kaksi sekuntia, kun taas Voikka hävisi Högforsille noin 47 sekunnilla. Salo jäi viidenneksi.

Naisten hiihdossa rata oli 5 km:n pituinen. Kymintehtalaiset saivat kokea iloisen yllätyksen, kun heidän ainoa osanottajansa Alli Voutilainen selviytyi voittajana. Hänen ajakseen merkittiin 32.12. Hallan Raili Jaakkola hävisi 10 sek. ja toinen hallalainen Hilikka Borgman jo toista minuuttia. Muun osanottajajoukon muodostikin sitten Högforsin kolmikko, josta Raija Pohjola oli nopein. Kiertopalkinnon kohtalo vuodeksi eteenpäin oli ratkaistu jo ennen kilpailua, tietenkin sillä edellytyksellä, ettei kukaan Högforsin tytöistä keskeyttäisi. Ja perillehän he kaikki tulivatkin. Keskiajaksi noteerattiin 37.06,3.

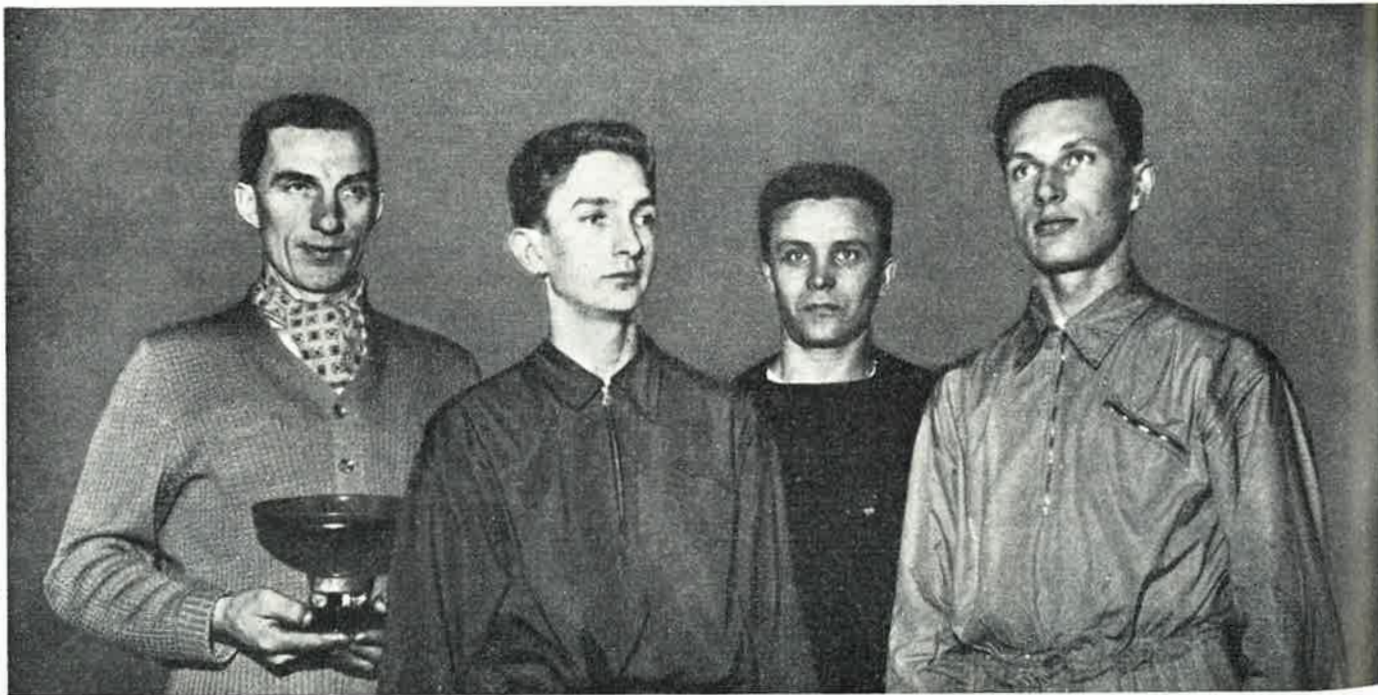
Yhtymämme uusi hiihtokuningas, metsäosaston
L. Romppainen.

Yllä metsäosaston E. Mähönen, joka
sijoittui toiseksi.

Oikealla ylhäällä kolmannen palkinnon
saanut Kymintehtaan V. Pasi ja alempana
ikämiesten mestari, Högforsin O. Kahila
noutamassa palkintojaan. Selin Hallan
tehtaitten johtaja, majuri Björn Weckman.

Alla Juantehtaan voittoisa joukkue: E.
Julkunen, E. Tiainen, I. Issukka ja P.
Vartiainen.

Alla naisten joukkuemestaruuden saavuttanut Högforsin tehtaan kolmikko: Raija Pohjola, Eva Herte ja Tuula Suominen.

Yllä Kymintehtaan ainoa naisedustaja Alli Voutilainen, joka ensikertalaisena yllätti voittamalla mestaruuden.

TULOSLUETTELO

Miesten 15 km:n hiihto

1) L. Romppainen, metsäosasto, 1.10.40. 2) E. Mähönen, metsäosasto, 1.10.51. 3) V. Pasi, Kymint., 1.12.06. 4) U. Korhonen, metsäosasto, 1.12.31. 5) E. Julkunen, Juant., 1.12.42. 6) M. Elvas, Högfors, 1.13.42. 7) A. Vainio, Kymint., 1.14.39. 8) E. Multanen, Voikka, 1.15.16. 9) A. Miettinen, metsäosasto, 1.15.21. 10) E. Tiainen, Juant., 1.15.26. 11) I. Issukka, Juant., 1.16.21. 12) A. Moilanen, Högfors, 1.16.31. 13) V. Erkkilä, Voikka, 1.16.39. 14) P. Vartiainen, Juant., 1.16.46. 15) M. Vakkari, Halla, 1.16.46. 16) E. Kuosmanen, Juant., 1.16.53. 17) A. Hietanen, Högfors, 1.17.05. 18) U. Laakso, Kymint., 1.17.06. 19) P. Holopainen, Juant., 1.17.12. 20) E. Kääpä, Voikka, 1.17.28. 21) L. Viljakainen, Kymint., 1.18.52. 22) O. Kahila, Högfors, 1.18.56. 23) H. Vigelius, Salo, 1.20.59. 24) A. Nurminen, Voikka, 1.21.02. 25) O. Heinonen, Högfors, 1.21.07. 26) A. Panttila, Voikka, 1.21.19. 27) E. Berg, Högfors, 1.21.25. 28) P. Vähänen, Voikka, 1.21.45. 29) A. Arola, Kymint., 1.21.54. 30) R. Paljakka, Voikka, 1.22.38. 31) A. Lumme, Salo, 1.22.45. 32) Arvo Astala, Högfors, 1.23.29. 33) A. Väliklemelä, Högfors, 1.23.31. 34) A. Laiho, Salo, 1.23.49. 35) E. Alanne, Kymint., 1.23.58. 36) A. Nurminen, Kymint., 1.24.51. 37) P. Vehmassalmi, Voikka, 1.25.31. 38) G. Granback, Voikka, 1.25.51. 39) A. Pokki, Kymint., 1.27.04. 40) M. Tuominen, Salo, 1.27.13. 41) J. Saarenpää, Kouvola Kirja- ja Kivipaino, 1.32.51. Kaksi keskeytti.

Ikämiehet: 1) O. Kahila, Högfors, 1.18.56. 2) P. Vähänen, Voikka, 1.21.45. 3) Arvo Astala, Högfors, 1.23.29. 4) E. Alanne, Kymint., 1.23.58. 5) A. Nurminen, Kymint., 1.24.51. 6) P. Vehmassalmi, Voikka, 1.25.31. 7) J. Saarenpää, Kouvola Kirja- ja Kivipaino, 1.32.51.

Joukkuekilpailu: 1) Juantehtas (E. Julkunen, E. Tiainen, I. Issukka ja P. Vartiainen), keskitulos

1.15.18,7. 2) Kymintehdas (V. Pasi, A. Vainio, U. Laakso, L. Viljakainen, A. Arola ja E. Alanne), keskitulos 1.18.05,8. 3) Högfors (M. Elvas, A. Moilanen, A. Hietanen, O. Kahila, O. Heinonen ja E. Berg), keskitulos 1.18.07,6. 4) Voikka (E. Multanen, V. Erkkilä, E. Kääpä, A. Nurminen, A. Panttila ja P. Vähänen), keskitulos 1.18.54,8. 5) Salo (H. Vigelius, A. Lumme, A. Laiho ja M. Tuominen), keskitulos 1.23.41,5.

Naisten 5 km:n hiihto

1) Alli Voutilainen, Kymint., 32.12. 2) Raili Jaakkola, Halla, 32.22. 3) Hilikka Borgman, Halla, 33.30. 4) Raija Pohjola, Högfors, 33.52. 5) Eva Herte, Högfors, 36.21. 6) Tuula Suominen, Högfors, 41.06.

Joukkuekilpailu: 1) Högfors, kolmen edustajan keskitulos 37.06,3.

Kilpailujen päätyttyä kokoonnuttiin yhteiselle aterialle Hallan Seurataloon, missä myös parhaat palkittiin. Palkintojen jaon suorittivat Hallan tehtaitten johtaja, majuri Björn Weckman sekä sosiaalipäälliköt Åke Launikari ja Eero Leppä.

Kilpailujen yhteydessä pidetyssä tehtaitten urheiluedustajain kokouksessa todettiin, että seuraavien kesämestaruuskilpailujen pitopaikkana tulee olemaan Karkkila. Kilpailujen järjestelypuolesta huolehtii siis Högforsin tehdas. Naisten lentopallokilpailut päätettiin edelleenkin pitää ohjelmassa. Ottelut suoritetaan normaalikentällä 6-henkisin joukkuein, joista kaksi parasta joukkuetta palkitaan samoin kuin myös kunkin joukkueen paras pelaaja. Jalkapallosarjat järjestetään samaan tapaan kuin viime vuonna.

LEHTEMME SEURAAVA NUMERO

ilmestyy 1½ kuukauden kuluttua eli kesäkuun 20. pnä. Siihen tarkoitetut kirjoitukset ja kuvat pyydetään lähettämään toimitukselle toimitukseen 15. päivään mennessä.

Työasusteiden esittely

Hallan tehtaitten ruokatuvisissa esiteltiin 19.2. muutamia työasuja, joita Teollisuus-Tapaturman terveyssisar, neiti Meeri Himanen oli koonnut eri tehtaitten valmisteista. "Mannekiineina" toimi kuusi nais- ja neljä miespuolista työntekijää ja asusteita selosti terveyssisar Himanen, joka kuvassamme nähdään äärimmäisenä oikealla. Esittely tapahtui kahvi- ja ruokatunnin aikana.

Eero Piri.

Nestor Relander.

Merkkipäiviä

60-VUOTIAS

Sahateknikko Viljam Kaipainen 14. 6. 57. Hän on syntynyt Vehkalahdella ja tuli yhtiön palvelukseen v. 1922. Työskenneltään eri osastoilla hänet nimitettiin v. 1943 työnjohtajaksi. Nykyisin on hänen pääasiallisena tehtävänään hinaajalaivojen töitten järjestely, jota hän hoitaa lautatarhan konttorista käsin.

50-VUOTIAITA

Kuormaaaja Paavo Lindström 5. 5. 57. Hän on syntynyt Kymissä ja tuli yhtiön palvelukseen v. 1926 taaplaajaksi lautatarhalle. Oltuaan välillä muutamia vuosia poissa hän tuli v. 1945 uudelleen lautatarhalle, sillä kertaa kuormaaajaksi ja on tässä toimessa edelleenkin.

Autonkuljettaja Toivo Ahokas 23. 5. 57. Hän on syntynyt Ruokolahdella. Vuonna 1945 hän tuli yhtiön palvelukseen kirvesmieheksi ja siirtyi seuraavana vuonna auto-osastolle kuorma-autonkuljettajaksi, jossa toimessa hän on nykyisinkin.

Siltavartija Kalle Lonka 24. 5. 57. Hän on syntynyt Sippolassa ja tuli v. 1937 työhön ulkotoimistolle. Oltuaan välillä lautatarhalla hän siirtyi v. 1951 siltavartijaksi.

Lajittelija Aaro Sorvari 29. 5. 57. Hän on syntynyt Äyräpäässä. Yhtiön palvelukseen hän tuli v. 1936 lautatarhalle taaplaajaksi. Lautatarhalla hän siirtyi v. 1954 sahalle työskennellen siellä nykyisin lajittelijana.

Tukkityömies Uuno Ranni 6. 6. 57. Hän on syntynyt Kymissä ja tuli v. 1924 työhön Hallan lautatarhalle, missä hän työskenteli taaplaajana, kuormaaajana ja lajittelijana yli 30 vuotta eli viime syksyyn saakka, jolloin hän siirtyi nykyiseen toimeensa tukkityöosastolle.

Kuormaaaja Eero Piri 11. 6. 57. Hän on syntynyt Kymissä. Vuonna 1928 hän tuli Jumalniemen sahalle lajittelijaksi ja siirtyi v. 1937 Hallan lautatarhalle taaplaajaksi. Nykyisin hän työskentelee samalla osastolla kuormaaajana.

50-vuotias

Maalari-kirvesmies Nestor Relander 29. 4. 57. Syntyään hirvensalmelaisena hän hakeutui työhön omaan kuntaan ja tuli 1. 4. 1929 Kissakosken tehtaan palvelukseen päästen pian etumieheksi puuhiomoon. Sen lakattua v. 1939 toimimasta hän on työskennellyt maalari-kirvesmiehenä hoitaen tehtävänsä kaikkien tyydytykseksi. Relander on aikaisemmin kuulunut Hirvensalmen kunnanvaltuustoon ja kuuluu nykyisin palolautakuntaan sekä sosiaalilautakuntaan. Vuodesta 1950 lähtien hän on toiminut toisena palopäällikkönä Kissakoskella.

KISSAKOSKI

Kutomakurssit Hallassa

Hallan marttojen toimesta pidettiin tehtaan tilavassa askartelutuvassa kaksi kuukautta kestäneet kutomakurssit, joiden tulokset olivat näytteillä maaliskuun 16. pñä Seuratalossa. Kurssien 30 osanottajaa kutoivat matkahuopia, esiliinoja, pöytäliinoja, täkänöitä, mattoja, vieläpä pukukangastakin. Matkahuovatuntuivat olleen kurssilaisten suurimman mielenkiinnon kohteena ja niitä olikin näyttelyssä esillä toinen toistaan houkuttelevamman värisinä. Uudelleen muotiin tulleita hartiahuiveja kudottiin pastellinvärisiä, valkoisia ja harmaita, sekä ohuita että paksampia, riippuen niiden tulevasta käytöstä. Vaatimatomat räsymätkin saivat kauniiden väriyhdistelmien ansiosta jopa hienostuneen leiman. Innostus oli koko kurssien ajan herpaantumaton ja niinpä saatiinkin aikaan yli sata kaunista ja arvokasta tekstiilituotetta. Opettajana toimi kursseilla kotiteollisuusneuvoja Anja Rantala.

Kurssien osanottajat vasemmalta lukien: istumassa Veikko A. Miettinen, neiti Heikkinen, O. Salin, T. Lampi ja K. Roth; seisomassa H. Huusko, T. Hiltunen, A. Martikainen, N. Tuomela, E. Julkunen, H. Laitinen, V. Tuppurainen, I. Issukka, N. Ahonen, E. Lipponen, K. Miettinen ja K. Suokorte.

Ensiapukurssit

Jostakin Kymenlaaksosta päin kuului käsky: Sähkömiesten on osattava antaa tekohengitystä ja muutakin ensiapua. Tämä olikin asiallinen vaatimus, sillä niin viisaita kuin meidän sähkömiehemme ovatkin, lääketieteestä he eivät ymmärrä muuta kuin, että silloin on mies sairas, kun häntä tolpassa huimaa, ja silloin kuollut, kun hän sieltä putoo. Siispä ei auttanut muu kuin vahvistaa sulakkeet, etteivät ne pala sillä aikaa, kun sähkömiehet ovat poissa, ja lähteä pariksi päiväksi kouluun.

Suomen Punainen Risti oli lähettänyt opettajaksi kokeneen sairaanhoitajattaren, neiti Heikkisen, jonka johdolla 13.2. klo 10 sähkömiehet, vuoromestarit ja palopäälliköt sekä muutamat eri osastojen edustajat aloittivat tarmokkaan opiskelun. Ja niinpä sitten kahtena päivänä Työntekijäin Kerholla hääräili 16 miestä kapaloiden toisiaan osaksi tai kokonaan käärerullilla ja kolmioliinoilla tai yrittäen veivata henkeä johonkin tainnoksiin menneeseen kurssitoveriin. Joutuivatpa muutamat kestävänsä senkin kidutuksen, että silmä tai ainakin luomet väännettiin ylösalaisin. Opimme hoitamaan käärmeen ja viikatteiden puremia ja tietämään milloin myrkytyksen saaneen on ylenannettava, milloin ei, ja kaikkea muutakin alaan kuuluvaa. Ainoastaan kättilökoulutus jäi tällä kertaa saamatta.

Kerrassaan hauskaa oli silloin, kun vuoron perään saimme leikkiä kiikkulautaa keinupaarilla, vaikka joskus joku vähän älähtikin, kun kaveri sitoi narut

liian tiukalle. Viimeksi meistä otettiin vielä muutamia valokuvia, ja illaksi järjestetyissä iltamissa juhlittiin saavuttamiemme taitoja, joista todistukseksi saimme itsensä maaherra Riikosen allekirjoittamat diplomit.

Maine pätevyystämme on jo levinnyt laajalle. Puhutaanpa tehtaan lääkärinkin kuumeisesti hakeen muualta paikkaa, kun täällä alkaa kilpailu olla liian ankaraa.

Klaus Suokorte.

50-vuotias

Kirvesmies Martti Heikkinen 9.6.57. Hän on syntynyt Juankoskella ja tullut tehtaan palvelukseen v. 1932 ulkotyöosastolle. V. 1936 hän erosi, mutta palasi v. 1939 takaisin ja on siitä lähtien työskennellyt ensin kartonkitehtaalla hollanterimiehenä ja voitelijana sekä vuodesta 1953 puuhiomossa kirvesmiehenä.

STRÖMSDAL

JUANTEHDAS

Reino Hämäläinen ystävänsä parissa.

Talvinen vieraamme

Juantehtaan työvahvuuteen ilmestyi alkutalvena uusi ahkera uurastaja, joka välittämättä mistään kahdeksan tunnin työajasta ja kuuntelematta kenenkään neuvoja tai määräyksiä tekee omaa työtään — sukeltaa virran pohjasta itselleen ruokaa. Kysymyksessä on juantehtaalaisten oma "kotieläin", jonka henkilöllisyyttä ei vielä ole aivan varmasti voitu todeta. Innokkaasti ovat tehtaalaiset lukeneet lintukirjoja ja katselleet värikuvia, mutta tutkimustyötä on vaikeuttanut se, että tutkimuksen kohteena olevalla on nyt "haalarit" eli "työasu" ja todennäköisesti vasta kesäloman tullessa se muuttaa päälleen juhlapuvun. Yhteistä lemmikkiä on väitetty mm. taviksi, nokinakaksi ja varsinkin naarastelkäksi, mutta arvoval-

taisin tutkimus on osoittanut linnun olevan tukkasotkan, jolla on useita muitakin nimiä, kuten esim. jouhisotka, tukkanarsku ja työhtösotka.

Päivä päivältä on lemmikkimme tullut yhä kesymmäksi. Siihen ei kylläkään ole vaikuttanut piirakat ja muut herkut, jotka se on jättänyt koskematta tyytyen omiin ruokiinsa, vaan ehkä paremminkin tutulta tuntuva kartonkikoneen hyrinä ja kuorimorummun jyrinä. Kaikkein kotoisimmaksi se tuntee olonsa, kun kuorimon miehet kekseineen häärivät vieressä. Eri-tyisesti tuntuu lintumme kiintyneen Reino Hämäläiseen, jonka kanssa se "keskustelee" hyvin mielellään. Niin ovat tehtaalaiset tähän lintuun kiintyneet, että mielet vetää haikeiksi, jos se kesän tullen lähtee pois.

Hiihtoharrastuskilpailut

alkoivat 1.1. ja päättyivät 31.3. Yhteensä hiihdettiin 43.200 km (v. 56 42.355 km, v. 55 21.425 km ja v. 54 11.122 km). Eri kohteissa oli käyntejä seuraavasti: Irvinlampi 2.282, Kaunisharju 1.962, Tikanniemi 528 ja Karkeinen 953 eli yhteensä 5.725 (v. 56 5.920). Hiihtäjiä oli kaikkiaan 435, joista tehtaan palveluksessa olevia 91 ja muut pääasiassa heidän perheenjäseniään.

Lusikkapalkinnon saivat palveluksessa olevista seuraavat: Veikko Hakkarainen, Olavi Heikkinen, Eino Julkunen, Helvi Karppinen, Aapeli Martikainen, Oiva Ruotsalainen, Eero Tiainen, Tauno Torvinen, Mirjam Vainula, Pauli Vartiainen, Ester Hakkarainen, Aino Hartikainen, Hanna Heikkinen, Väinö Heikkinen, Emil Hölttä, Arvi Julkunen, Erkki Laaksonen, Eero Neuvonen, Kusti Savolainen, Pentti Holopainen, Alpo Suhonen, Martti Ahonen, Ilmari Issukka, Erkki Karppinen, Erkki Kuosmanen, Jouko Tuppurainen, Aaro Kokkonen (yli 60-vuotias, hiihti 550 km), Eino Korhonen, Veikko Tuomainen ja Veijo Vanninen. Tuloksia ei tässä yhteydessä voida julkasta, koska niiden tarkistuslaskentaa ei ollut ehditty suorittaa.

Eniten hiihtäneet perheenjäsenet:

Vaimot: 1) Tyyne Savolainen 1.350 km. 2) Liisa Karppinen 1.205 km. 3) Julia Heikkinen 1.160 km. 4) Taimi Heikkinen 1.140 km. 5) Raisa Ruotsalainen 1.030 km. 6) Hulda Kokkonen 825 km. — Tytöt 12—17 v.: 1) Kaino Kuismin 650 km. 2) Elina Parviainen 470 km. 3) Auli Heikkinen 435 km. 4) Marjatta Tuppurainen 310 km. 5) Pirkko Jokiranta 180 km. — Tytöt 7—11 v.: 1) Eini Pirinen 445 km. 2) Eija Pirinen 440 km. 3) Seija Heikkinen 435 km. 4) Raija Julkunen 180 km. 5) Marketta Tuomainen 115 km. — Pojat 12—17 v.: 1) Erkki Martikainen 840 km. 2) R. Olavi Parviainen 765 km. 3) Mauno Tuomainen 735 km. 4) Valto Leskinen 685 km. 5) Matti Tuomainen 630 km. — Pojat 7—11 v.: 1) Reijo Tuppurainen 450 km. 2) Olli Ruotsalainen 420 km. 3) Pentti Partanen 275 km. 4) Jorma Pirinen 145 km. 5) Eino Tuppurainen 105 km.

Isännöitsijä T. Timgrenin osastojen välistä hiihtoharrastuskilpailua varten lahjoittaman kiertopalkinnon sai jälleen haltuunsa voima ja varasto keskituloksella 144 km. Muiden osastojen järjestys oli seuraava: kartonkitechdas 86 km, puuhiomo 80 km, korjauspaja 77 km, kuljetus 53 km, rakennus ja ulkotyö 37 km, virkailijat 23 km, saha 9 km ja maatalous 4 km.

Onni Ville Manninen.

Taneli Rinne.

Lauri I. Komppula.

Merkkipäiviä

70-VUOTIAITA

Alikonemestari Onni Ville Manninen Saksalassa 5. 3. 57. Hän tuli palvelukseen Hallan sahalle Otavaan v. 1898 toimien sahurina v:een 1908, jolloin siirtyi Hallan sahalle Mikkeliin. Saksalassa ollessaan hän on ollut monenlaisissa sahan tehtävissä, mm. sahan koneenkäyttäjänä v:een 1936 saakka, jolloin sahan toiminta lopetettiin. V. 1928 hän suoritti alikonemestarin tutkinnon ja on siitä lähtien kesäisin toiminut konemestarina yhtiön eri höyryhinaajilla sekä Saimaalla että Puulavedellä ja muina vuodenaikoina Saksalan konepajalla metalli- ja sähköalan töissä. Manninen on saanut yhtiömme kultaisen ansiomerkin 50-vuotisesta palveluksesta.

Taneli Rinne Valkealan Lappalassa 24. 3. 57. Hänelläkin on takanaan yli 50-vuotinen päivätyö yhtiösämme. Jo poikasesta lähtien hän oli vuoteen 1913 saakka mukana metsänhoitotöissä, hakkuissa ja apumiehenä kartoituksissa Multamäen ja Lappalan tiloilla. Otettuaan välillä osaa uittotöihin Honkataipaleessa hän siirtyi silloiselle Multahovin tilalle maanviljelystöihin. Kiinnostus metsää kohtaan sai hänet kuitenkin jälleen pauloihinsa ja niinpä hän on vuodesta 1920 lähtien työskennellyt Lappalan tilalla pääasiassa metsäajossa, mutta on osallistunut myös moninaisiin muihin metsätöihin asuinpaikkanaan Ojalan metsätyömiestasunto. Rinne omaa iloisen, huumorintajuisen luonteen. Ikävuodet eivät ole lannistaneet hänen terveystään ja reippauttaan, vaan hänet tavataan edelleenkin työskentelemässä metsässä samalla innolla ja palvelusalttiudella, joka hänelle on aina ollut ominaista. Tunnustukseksi 50 vuotta kestäneestä palveluksestaan Rinne sai viime vuonna yhtiön kultaisen ansiomerkin.

60-VUOTIAS

Piiriesimies Lauri I. Komppula Nilsin pitäjän Kangaslahdessa 10. 5. 57. Hän on syntynyt Iitissä. Jo nuorena poikana hän antautui metsäalalle tullessaan v. 1914 työnjohtajaksi Halla Oy:n palvelukseen. Syksyllä 1917 hän aloitti Nikkarilan metsäkoulun, mutta joutui välillä suorittamaan asevelvollisuuttaan ja päätti koulunkäyntinsä kesällä 1922. Heti koulusta päästyään hän tuli yhtiömme palvelukseen piirityönjohtajaksi Rautavaaralle Tiilikkejoen piiriin, jossa toimessa oli siihen saakka, kunnes metsäosaston uudelleen järjestelyn yhteydessä v. 1946 nimitettiin Juantehtaan hoitoalueen Rautavaaran hoitopiiriin piiriesimieheksi. 28. 9. 47 hän sai yhtiömme ansiomerkin 25-vuotisesta palveluksesta. Oman toimensa ohella piiriesimies Komppula on ottanut osaa myös yhteisten asioiden hoitoon. Hän on kuulunut mm. Rautavaaran —Säyneisen Puhelin Oy:n johtokuntaan toimien sen puheenjohtajana useamman vuoden ajan, sekä Rautavaaran Säästöpankin isännistöön. Rauhallisella ja asiallisella toiminnallaan ja omaten miellyttävän luonteen hän on saavuttanut esimiestensä, alaistensa ja muiden kanssaihmistensä täyden luottamuksen ja arvonnannon.

50-VUOTIAITA

Apulaistyönjohtaja Toivo Albinus Bergman 8. 5. 57. Hän on syntynyt Ul. Pyhäjärvellä ja tullut metsäosaston palvelukseen v. 1922 Högforsin tehtaalle toimien aluksi apumiehenä leimauksissa ja mittauksissa. Vuodesta 1934 lähtien hän on ollut työnjohtotehtävissä ja on tunnettu erittäin säännöllisenä ja ahkerana miehenä. Yhtiömme 25-vuotisansiomerkin hän sai v. 1947.

Karjanhoitaja Aino Viinikka Kuopion mlk:n Karhonsaaren tilalla 21. 5. 57. Hän on syntynyt Lapinlahdella ja tullut karjanhoitajaksi Karhonsaaren tilalle 1. 10. 1952. Toimensa hän on hoitanut ahkeruudella ja tunnollisuudella esimiestensä täydeksi tyydytykseksi.

TOIMITUKSEN TUOLILTA

Tässä maailmassa on paljon asioita, jotka tuottavat harmia ja päänsivua. Kenties, hyvät lukijat, olette sen itsekkin huomanneet. Monenmoiset ovat vastukset, vaikka vaeltaisimme sitä niin sanottua leveätä tietä kaidasta polusta puhumattakaan.

Emme aio tässä ryhtyä kuitenkaan elämän surkeutta valittamaan. Ajattelimme vain kertoa, miten pienet ja viattomat asiatkin voivat virittää meille ansoja. Olemme näet kompastunut yhteen ainoaan sanaan. Eikä se kuulu edes niihin poikkipuolisiin, joita niin kerkeästi heitellään lähimmäisten tielle.

Kiusankappaleemme on vain vaatimaton paikannimi. Ei sen kummempi kuin Hottinkoski, josta kerrotaan lehtemme tämän numeron alkusivuilla. Ison Kymijoen pikkuinen koski, joka laulaa hyräilee viimeisiä virsiään. Kenties ensi katsannolla tai pareminkin kuulemalla ei tuossa nimessä ole arv. lukijan mielestä mitään poikkeuksellista, vielä vähemmän ärsyttävää. Mutta syventykäämme vähän tarkemmin tähän valkealaiseen paikannimeen. Miksi ihmeessä tämän yhdyssanan ensimmäinen osa ei taivu suomen kielen sääntöjen mukaisesti: Hotti — Hotin — Hotinkoski, niinhän sen tulisi kuulua. Aivan samoin kuin Matti — Matin, tutti — tutin, potti — potin. Oravalan elikkä Oravulan kyläläinen ei tietämämme mukaan ole kuitenkaan kuullut mitään sellaisesta koskesta. Hottinkoski on sen sijaan heidän pikku koskensa nimi. Sellaisena se on merkitty asiakirjoihin ja sellaisena on periytynyt kansankielessä vanhoilta ajoilta saakka.

Minkäs teet! Ulkopuolisten korvaan Hottinkoski kuulostaa siltä kuin ei kultaista äidinkieltä osattaisi oikein käyttääkään. Paikallisen asujamiston korvissa taas Hotinkoski on, jos ei nyt ihan vääristelyä, niin ainakin herraskaista sievistelyä. Siinä sitä ollaan. Ei ole kysymys kuin yhdestä t-kirjaimesta, ja kiistan ympärillä saisi syntymään vaikka kaksi puoluetta. Omasta puolestamme olemme tässä lehdessä kunnioittaneet murreperinnettä ja vastoin vähäistä kirjaviisauttamme kirjoittanut Hottinkoski. Joutuuhan tämä lehti lukuisten sellaisten käsiin, joille Hottinkoski on ehdottomasti Hottinkoski. Yksinomaan vierasta lukijakuntaa ajatellen olisi sen sijaan kenties syytä kirjoittaa sana oikeakieliseen asuun. Mutta emme mene käsi sydämellä vannomaan, että ratkaisumme olisi ehdottomasti oikea.

Ilmeisesti on kysymys murteellisesta erikoisuudesta. Kahdennetun k:n ja p:n kohdalla emme ole havainnut vastaavanlaista vahvan asteen säilymistä, mutta sen sijaan t:n suhteen on olemassa sellainenkin murteellinen taiputuserikoisuus kuin lautta — lauttan — lautalle. Olipa täällä aikanaan tienviittakin, jossa luki "Lauttalle". Se oli tietysti vieraspaikkakuntalaisten

silmätikkuna ja viisastelun kohteena. Mutta aito valkealaisen ja iittiläisen korvissa se kuulostaa yhä vielä oikealta ja kukaties kauniiltakin.

Olisi hauska saada talteen perimätietoon liittyvää tarinaa Hottinkoskesta. Arvatenkin nimi on vanha ja luultavasti henkilönimestä peräisin. Koskeen voi liittyä kaikenlaista muistitietoa, sillä seutu on ollut kauan asuttua. Oravalan kylä on Pohjois-Kymenlaakson vanhimpia kyliä ja joen itäpuolisista kylistä vanhin. Hollolainen talonpoika Matti Orava perusti nykyisen kylän paikalle — silloisille nautinta-alueille — 1300-luvun puolivälissä uudistalon ja sai itse kuninkaalta sinauksen uudisraivaukselleen. Näitä erämaita nautinta-alueinaan käyttäneet hollolaiset ja lappeelaiset talonpojat katselivat näet karsain silmin Oravan Matin puuhia. Matti voitti ja hänestä sai alkunsa suuri Oravalan kylä.

Siinä on sitten suuren Kymen äärellä sijaitsevassa Oravalan kylässä vuosisadasta toiseen viljelty tasaisia peltolakeuksia ja pyydetty sekä metsän riistaa että veden viljaa. Ei jäänyt Hottinkoskikaan ihmisen käymättömäksi, vaan sen jylhän kaunis maisema ja vieno kohina ovat olleet tuttuja jo seudun alkuasukajamistolle.

Tällaista vuosisataista taustaa vasten kosken perkaaminen ja häviäminen ei ole niinkään vähäpätöinen asia. Jotakin hyvin oleellista kylän maisemassa siirtyy auttamatta menneisyyteen. Mutta itse asiassahan se on sittenkin samaa luonnon muuntamista, mitä seudulla on harjoitettu Oravan Matin ensimmäisestä kaskesta alkaen. Ihminen on raivannut korven, muuttanut metsät hedelmällisiksi pelloiksi ja niityiksi, salvonut rakennuksensa, tehnyt korvesta kulttuuri- maiseman. Nyt on tämä sukupolvi jatkanut työtä toisenlaisin ottein. Ihminen on alistanut Kymen vesimassat valtaansa perkaamalla koskia ja järjestelmällä virran juoksun niin, että siitä koituisi mahdollisimman paljon hyötyä.

Sillä tavalla on käynyt Oravan Matin perustamassa kylässä. Hottinkoskesta on kohta enää pelkkä nimi jäljellä, mutta nimiselitys on yhä tutkimisen arvoinen. Sen tähden otamme kiitollisuudella vastaan jokaisen tiedon, joka liittyy koskeen ja sen nimeen. Tehtaalaisväkemme joukossa on varmasti paljon sellaisia, joiden sukujuuret juontavat Oravalaan. Jos sukututkimus voitaisiin ulottaa aina keskiajalle saakka, niin kukaties jonkun verisiteet ulottuisivat Matti Oravaan saakka.

Jäämme siis odottamaan kirjeitä. Aina parempi, jos kirjoittaja "lälättää" oikein valkealaisen ällän kanssa. Mehukkaassa murteessa ne kansanmiesten ja -naisten viisaudet ja tiedot ovat parhaiten tallella.

